Štev. 274. V Ljubljani, v soboto, dne 29. novembra 1924. Posamezna številka stane 2 Din. Leto LII.

Naročnina
za državo SHS:
na mesec . . . . . Din 20
za pol leta . . . . . „ 120
za celo leto . . . . „ 240
za inozemstvo:
mesečno . . . . . Din 30
Sobotna izdaja:
celoletno
v Jugoslaviji . . . . Din 40
v inozemstvu . . . . „ 60

SLOVENEC

Cene inseratom:
Enostolpna petitna vrsta mali oglasi po Din 1·50 in Din 2·—, večji oglasi nad 45 mm višine po Din 2·50, veliki po Din 3·— in 4·—, oglasi v uredniškem delu vrstica po Din 6·—.
Pri večjem naročilu popust.
Izhaja vsak dan izvzemši ponedeljka in dneva po prazniku ob 4. uri zjutraj.
Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredništva telefon 50, upravništva 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ulici 6. Čekovni račun: Ljubljana 10.650 in 10.349 (za inserate) Sarajevo 7.563, Zagreb 39.011, Praga in Dunaj 24.797.

Doli s krinko!

Glasilo g. Prepeluha je napisalo v svoji 48. številki cel pamflet na dr. Korošca, kakor bi ga bil sicer zmožen samo še »Slovenski narod«. Zelo značilno je, da se list, ki trdi, da se bori za samostojno Slovenijo, s tako silovitostjo zaganja v načelnika SLS, ki vodi glavno borbo za osvoboditev Slovenije od jarma velesrbskega režima. Tako Prepeluhov organ nikdar ni napadal ne Pašića ne Žerjava! Vodja »slovenskih republikancev« pridno pomaga centralistom, kakor da je najet, da oslabi šestletni boj slovenskega ljudstva za svojo samovlado pod zastavo SLS, kajti tega tudi g. Prepeluh ne bo utajil, da SLS reprezentira slovenski narod v borbi zoper belgrajski centralizem, ki jo je podpiral tudi g. Prepeluh, dokler se ni podal pod hrvatska krila g. Radića.

Za način kampanje, ki jo vodi zdaj g. Prepeluh istočasno z najstrupenejšimi nasprotniki slovenstva zoper SLS v najodločilnejšem momentu borbe za svobodo in samostojnost Slovenije, je značilno predvsem to, da nam očita naše navdušenje za Jugoslavijo leta 1917 in 1918! Naj g. Prepeluh pove, kateri Slovenec in katera slovenska stranka ni bila navdušena za jugoslovanstvo? Ali ni bil tudi g. Prepeluh Jugoslovan »dušom i tijelom«? In ali tisto jugoslovanstvo ni bilo pravo? G. Prepeluh dobro ve, da smo si vsi predstavljali jugoslovanstvo čisto drugače kakor so ga izmaličili centralisti: **kot državno edinstvo sorodnih jugoslovanskih narodov v medsebojnem sporazumu**, brez vsake hegemonije ali kuratorstva, kakor si ga predstavljamo tudi še danes. Od takrat do danes se je spremenilo samo to, da so prečanski liberalci, ki so se izpočetka bili zatajili, jugoslovanstvo potvorili v idejo centralistične hegemonije velesrbstva, zoper katero se je SLS začela takoj z vso odločnostjo boriti. Ali more to utajiti g. Prepeluh, ki se je v nekdanjem »Avtonomistu« baš zaradi tega pridružil borbi SLS in jo sam označil za edino reprezentanco slovenskega naroda v boju za njegove pravice, medtem ko jo danes na komando iz Zagreba kleveče?!

Zgodovina ob zedinjenju in po njem do današnjega dne pobija te zlobne klevete. Tisti dr. Korošec, ki po trditvi g. Prepeluha »ni imel uvidevnosti, da bi se bil s Srbi še pred ujedinjenjem vsaj nekoliko dogovoril, kakšne pravice bodo imeli Slovenci v novi državi«, je v ženevskem paktu izgovoril Slovencem in Hrvatom popolno politično narodno enakopravnost s Srbi z jamstvo, da se ne bo dala državi ustava, s katero bi Slovenci in Hrvati kot narod ne bili sporazumni. Da je to za poštene ljudi bilo dovolj in da več takrat sploh ni bilo mogoče, to ve tudi g. Prepeluh, ki danes kljub temu bije v oči resnici. In če bi g. Prepeluh bil resnicoljuben in odkritosrčen, bi moral povedati, da bi se bil ženevski pakt kljub temu, da je Pašić potem svojo besedo prelomil, lahko izvršil v ustavotvorni skupščini, in da bi bila že takrat SLS izvojevala po svojem ustavnem načrtu samostojno Slovenijo, če bi bili dr. Korošca podpirali demokrati, kmetijci in socialisti, kateri stranki je g. Prepeluh pripadal, in pa Radićevci, h katerim se je sedaj zatekel!

Mi nočemo preiskovati, kakšno stališče je takrat g. Prepeluh sam zastopal. Toliko je gotovo, da ni zastopal drugačnega! Pač je predstavnik stranke, kateri je Prepeluh takrat pripadal, g. Anton Kristan, s katerim goji g. Prepeluh še danes najintimnejše zveze, v parlamentu dosledno podpiral direktno ali indirektno centraliste. Borbi SLS za avtonomijo se je pridružil g. Prepeluh šele veliko pozneje, ko je namreč zapustil socialno demokratsko stranko in se izjavil za »simpatizerja« SLS, Zdaj vprašamo, kje je doslednost, ali na strani dr. Antona Korošca, ali na strani g. Prepeluha?

G. Prepeluh se zaganja zdaj tudi že v slovensko avtonomijo, za katero je bil v svojem »Avtonomistu« lomil kopje. Pri tem se poslužuje neresnice, češ, tista zakonodajna avtonomija, ki jo je zahtevala SLS (»in ki sem jo jaz sam zagovarjal« — je pozabil zapisati) je bila taka, »kakor so jo imele nekdaj cesarske dežele.« G. Prepeluh pa dobro pozna avtonomistični načrt SLS, kot ga je zagovarjala v ustavotvorni skupščini, in ve, da SLS zahteva popolno **in neokrnjeno samovlado slovenskega ljudstva**, ne pa kakšno avtonomijo »pod kontrolo centralne vlade!« To so tudi stvari, ki se dajo dokazati črno na belem, toda g. Prepeluh je to danes »pozabil«, zato da more obsovraženi SLS naprtiti samoupravni načrt — centralistov, oziroma tozadevni zakon, zoper katerega se je SLS s tako odločnostjo in doslednostjo borila! G. Prepeluh — tak način borbe ne dela časti možu! Najmanj pa še v volivni dobi, ko se bije odločilni boj proti centralizmu!

G. Prepeluh se zdaj ponaša s svojim republikanstvom, češ «mi smo edini dosledni republikanci«, dočim očita SLS. kolebanje med monarhizmom in republikanstvom. Le poglejmo, kakšen dosleden republikanec je g. Radić, ki je patron gospoda Prepeluha in ki ga ta tako v nebesa povzdiguje! Ta mož, ki sicer vse kralje sveta odstavlja, je oktobra meseca kakor kak srednjeveški paladin branil kralja. 13. oktobra je na shodu v Vrpolju izjavil: «Ti spletkarji trdijo, da znači naše republikanstvo: doli z monarhijo!, **toda to ni res.** Naše republikanstvo pomeni: Živijo mir, doli z vojno, živel seljaški narod! **Še manj pa znači republikanstvo: doli s Karadjordjevići!** Naša prva zahteva je, da mora priti do sporazuma!« Tako je Radić svoje brezpogojno republikanstvo gladko zatajil in označil za svojo poglavitno zahtevo sporazum ter suvereniteto seljaškega naroda, Karadjordjeviće pa nikakor ne želi odstaviti s trona . . .

Dan preje, dne 12. oktobra, je bil Radić to svoje stališče še natančneje pojasnil grofu Bégouenu. Izjavil je, da monarhija ali republika ni glavno, glavno da je njemu «mednarodna neodvisnost na zunaj in dobrobit ljudstva, interes dežele na znotraj. So monarhije, ki odtehtajo republiko. Poglejte Anglijo, ki se more smatrati kot republika, dasi ima na čelu namesto predsednika kronanega kralja. **Kar je važno, je to, da bodi volja ljudstva najvišji zakon.**« To stališče je SLS že lani v Celju jasno izpovedala. Glede svojega republikanstva, je dejal, da je le sredstvo, **«da po vojni v duši hrvatskega naroda zatremo spomin na Habsburgovce.**« Kar pa se tiče Karagjorgjevićev, je «kralj Aleksander v Hrvatski spoštovan, v Srbiji ljubljen; **mi hočemo, da bodi vedno spoštovan in ljubljen. . . . Ako vstopijo naši narodni zastopniki danes ali jutri v ministrstvo, bodo položili prisego zvestobe kralju; to prisego bodo lojalno držali**« . . . Kajti, monarhija ali republika, ta ali ona državna o b l i k a, to ni glavno, je bil tenor nadaljnih Radićevih izvajanj, **«temelj vsega vladanja je: ljudska volja, formulirana po ljudskih zastopnikih.**« In končno se Radić ni samo zadovoljil s tem, da je zažgal kadilo in mirrho pred tronom Karagjorgjevićev, marveč je še zatajil idejo hrvatstva in slovenstva, rekoč: **«Zaraditega hočemo neko avtonomijo, ki v ničemur ne bo škodovala našemu narodnemu edinstvu!**« Tako je iz republikanskega leva postalo naenkrat monarhistično jagnje. («Journal des Débats«, 17. oktobra 1924.)

Popolnoma isto je izjavil g. Radić napram Nastasu Petroviću: da je imel z republikanstvom samo namen, da zatre med Hrvati habsburgovstvo in da paralizira boljševizem, zdaj pa da je njegova naloga, **da polagoma uvede Hrvate v monarhizem v novi državi,** ki naj bo seveda po angleškem tipu . . . Sploh je Radić takrat zamenjal svoje človečansko federativno republikanstvo za angleški monarhizem, zraven pa še podenunciral Slovence, za kar bi mu morda g. Prepeluh še roko poljubil!

Najbolj pa je pokazal Radić, kako malo načelen republikanec da je, ko je izdal komunike, podpisan od njega in tajnikov HRSS, v katerem je HRSS uradno in obvezno napram g. Davidoviću izjavila: 1. da HRSS priznava državno edinstvo; 2. **da želi monarhistično vladavino po angleškem načinu** in 3. **priznava, da smo etnično en narod!**

Zdaj pa vprašamo g. Prepeluha: Kdaj je podala SLS ali dr. Korošec, ki ga on napada kot «načelnega monarhista«, kakšno tako monarhistično izjavo, kakor jih je sipal g. Radić oktobra meseca kar iz rokava? Naj nam g. Prepeluh navede eno samo deklaracijo SLS v tem smislu! Pač pa bo g. Prepeluh našel v vseh izjavah SLS od prvega dne zedinjenja do danes kakor rdečo nit eno samo načelno misel — isto, ki jo je poudarjal Radić v omenjenih svojih enuncijacijah — namreč: **da bodi v državi najvišji zakon volja ljudstva!** Kako se potem taka država imenuje, je čisto postransko; čisto vseeno je tudi, kako se imenuje v taki državi njen najvišji reprezentant: glavno je, **da je edini suveren ljudska volja, da se tej ljudski volji ne sme nihče ustavljati, in da ima najvišji predstavitelj države le toliko pravic in tiste pravice, katere mu priznava in daje ljudstvo.** To je bilo na programu SLS že takrat, ko Radića sploh še ni bilo na političnem torišču in ko se je šele v Parizu učil politične abecede.

O «izdajstvu slovenstva« pa naj g. Prepeluh kar molči! SLS je vodila borbo za slovenstvo že takrat, ko je bil g. Prepeluh še internacionalen socialdemokrat. Rajši naj odgovori na to, kako se strinja z njegovim «samoslovenstvom« in z njegovim načelom «Slovenija Slovencem!«, da nastopa kot eksponent Radićeve hrvatske seljačke stranke in pusti, **da bo Radić razun v slovenskem Prekmurju kandidiral tudi v Sloveniji?** Ali se to pravi «Slovenija Slovencem!« Ali se ne pravi to: «**Slovenija Hrvatom!?**« Ali se ne zatajuje s tem načelo, da imajo v Sloveniji biti gospodarji samo Slovenci? Kako se strinja s tem geslo o federativni republiki Slovencev, Hrvatov in Srbov, če Prepeluh Slovenijo prepušča Radićevemu vsehrvatskemu hegemonizmu? Če ni našel še niti besedice proti pretenziji g. Radića na slovensko Prekmurje, kjer misli HRSS v obliki volitev izvršiti plebiscit pod prevaro «prekmurske republike«, da bi na podlagi volivnega rezultata, doseženega s sleparskim geslom, mogel prisvajati slovensko Prekmurje za Hrvatsko.

Centralisti si lahko veselo manejo roke. Dobili so človeka, ki mesto njih opravlja posel, da se zaganja v vrste slovenskega ljudstva, ki teži za svojo politično samostojnostjo, in jih skuša v boju zoper velesrbski centralizem oslabiti ter cepiti. G. Prepeluh lahko poda bratsko roko Ivanu Šusteršiču. Toda slovensko ljudstvo bo tudi njemu pripravilo isto usodo kakor jo je bivšemu glavarju dežele Kranjske. **Slovensko ljudstvo ve, da njegova samostojnost in svoboda stoji in pade s SLS.**

Naklepi proti poslancem.

NAVODILO PRAVOSODNEGA MINISTRA DRŽAVNIM PRAVDNIKOM.

Belgrad, 28. nov. (Izv.) Brez zaupanja in odobritve ljudstva so danes novoimenovani ministri opoldne položili v roke kralja prisego. Nato se je vršila vladna seja. Navzočih je bilo vseh 26 članov komisarijata in sicer po izrečni Pašićevi naredbi, da se vsaj enkrat sestanejo in da se spoznajo, da se na ta način ne bi dogajalo, da se kje srečajo v privatni družbi in bi se morali še predstavljati. Ob taki množici ministrov in državnih podtajnikov bi bilo namreč kaj takega prav mogoče.

Na tej seji se je nakratko povedalo novim ministrom, da ostaja vladna politika ista, kakor jo pozna javnost, in da se ne bo spremenila, razen da se bo začel program nasilja malo ostreje in v pospešenem tempu izvajati, ker je samo še dva meseca do volitev. **Zato se je dr. Lukiniću takoj naročilo, da izda vsem državnim pravdništvom okrožnice, v katerih jih opozori, da je imuniteta narodnih poslancev prenehala z dnem razpusta narodne skupščine in da jih torej lahko po mili volji zapirajo in preganjajo.** Ta nalog je bil takoj izvršen.

Dočim se je preprečilo, da bi korupcionisti in znani tatovi ljudskega in državnega premoženja ne prišli pred sodišče, se bodo odslej preganjali predvsem opozicionalni poslanci radi svojih govorov proti korupciji in nasilju.

Vara pa se vlada, če misli, da bo s tem, da onemogoča stik pravih zastopnikov s svojimi volivci, kaj pridobila. Ljudstvo je danes že dovolj posvečeno v njeno škodljivo delo in bo njene emisarje v sodbi kot take spoznalo.

Davidović zopet v Belgradu.

V BOSNI, HERCEGOVINI IN ČRNIGORI JE RAZPOLOŽENJE LJUDSTVA ZA DAVIDOVIĆEVO VLADO IZBORNO.

Belgrad, 28. nov. (Izvir.) Davi se je vrnil iz Sarajeva Ljuba Davidović iz svojega triumfalnega pohoda po Bosni, Hercegovini in Črni gori. Takoj nato se je vršila seja izvrševalnega odbora demokratske stranke, na kateri je Davidović obširno poročal o uspehih svojega potovanja in o razpoloženju prebivalstva v tamošnjih pokrajinah. Vsepovsod je prebivalstvo odločno protivno vladnim korupcionistom in nasilnežem in so šanse korupcionistov skrajno slabe. Po njegovem govoru je demokratski izvrševalni odbor določil kandidate za nekatera okrožja.

MINISTRSKE AGITACIJE.

Belgrad, 28. nov. (Izv). Ministra Trifunović in Grisogono sta se nocoj odpeljala v Dubrovnik in bosta prepotovala Dalmacijo in Črno goro. S seboj nosita seveda tudi polne košare obljub in precejšnjo vsoto denarja za agitatorje in plačevanje glasov.

SAMOSTOJEN NASTOP VOJVODINSKIH NEMCEV.

Belgrad, 28. nov. (Izv.) Danes se je vrnil iz Velikega Bečkereka dr. Kraft, ki je prisostvoval okrožnemu zborovanju svoje stranke. Nemci bodo nastopili v Vojvodini povsod samostojno.

SKLEPI NEODVISNE DELAVSKE STRANKE.

Belgrad, 28. nov. (Izv.) Danes se je končalo zborovanje Neodvisne delavske stranke, ki je trajalo nekaj dni. Razpravljalo se je o sedanji politični situaciji. Prišlo je do precejšnjih nesoglasij med stališčem dr. Sime Markovićem, ki zastopa sindikalno stališče, in Trišo Kaclerovićem, ki zastopa boljševistično stališče in ki je znan agent in provokator radikalov. Sklenilo se je, da bo Neodvisna delavska stranka povsod, kjer ima nade na uspeh, nastopila in sicer pod firmo »Blok delavcev in kmetov«. Izdali bodo poseben proglas, v katerem se bo naglasila potreba skupnega delovanja delavcev in kmetov v borbi proti buržuaziji in se bodo pozvali, da dajo svoj glas Triši Kacleroviću in drugim. Kongres je sklenil, da pošlje HRSS pismen poziv za skupen nastop. Ta pismen poziv je bil danes poslan in se v njem HRSS poziva, naj gre skupno v borbo za pravico delavcev in kmetov.

OBNOVLJENA BENEŠKA POGAJANJA.

Belgrad, 28. nov. (Izv.) Danes se je odpeljal v Benetke pomočnik železniškega ministra Avramović z novimi navodili za naše delegate, nakar se bodo nadaljevala pogajanja.

SEJA SVETA DRUŠTVA NARODOV V RIMU.

Belgrad, 28. nov. (Izv.) Tukajšnji češkoslovaški poslanik Šeba je danes obiskal zunanjega ministra dr. Ninčića in se z njim posvetoval o bližnjih sejah Sveta Društva narodov, ki prične s sejo 8. decembra v Rimu. Na teh sejah se bo razpravljalo o važnih vprašanjih, ki se tičejo držav-članic male antante, zato je potrebno, da sliši glede teh vprašanj mnenje naše vlade. Kakor znano, je dr. Beneš član Sveta Društva na-

rodov. Ninčić je Šebi odgovoril, da se bo ob istem času nahajal v Rimu, kjer se bo sestal z Mussolinijem in da bo z Benešem osebno razpravljal o vseh vprašanjih.

Resen položaj v Egiptu.

Kairo, 28. novembra. (Izv.) Dva voda 11. sudanskega bataljona v Chartumu sta se uprla. Vojaki so vdrli v bolnišnico in ubili dva angleška zdravnika. Angleški vojaki so na upornike streljali in tako upor udušili.

London, 28. novembra. (Izv.) »Daily Chronicle« poroča, da je Zaglulpaša zaprosil za potno dovoljenje v Evropo. — »Times« poročajo, da so včeraj prijeti nacionalisti obdolženi udeležbe na zaroti, ki so jo pripravljali proti visokim uradnikom v Egiptu.

London, 28. novembra. (Izv.) Iz Egipta poročajo, da so prišli na sled veliki zaroti, ki je bila naperjena zoper najvišje uradnike v Egiptu. Napad na generala Stocka je bil samo prvi čin zarotnikov, drugi napadi bi bili sledili. Zato je morala vlada ukreniti vse potrebno, da se novi zločini preprečijo.

London, 28. novembra. (Izv.) Danes so zaprli nekega dijaka, ki je osumljen, da je načelnik neke tajne organizacije, ki si je stavila nalogo, da umori lorda Allembyja.

London, 28. novembra. (Izv.) List »El oran« poroča, da bo Perzija posredovala v interesu egiptovske vlade pri Društvu narodov, da se predloži angleško-egiptovski spor Društvu narodov v presojo.

Ženeva, 28. novembra. (Izv.) Veliko senzacijo je vzbudilo v tukajšnjih krogih dejstvo, da je prišla brzojavka egiptovske vlade na Društvo narodov v Ženevo pomanjkljiva. Manjka namreč najvažnejši odstavek, ki govori o tem, da hoče predložiti egiptovska vlada celo zadevo Društvu narodov. Sprva se je mislilo, da je brzojavko cenzurirala angleška cenzura v Aleksandriji, poznejša preiskava pa je dokazala, da se je brzojavka pokvarila na potu iz Marseille-a v Ženevo. Tajnik Društva narodov Drumond je brzojavko odposlal predsedniku Društva narodov Hymansu in ga na to okolnost opozoril.

MAC DONALD ZA NEODVISNOST EGIPTA.

London, 28. novembra. (Izv.) Delavska stranka je izdala manifest, v katerem obžaluje nastop sedanje angleške vlade proti Egiptu in ostro obsoja njeno politiko zatiranja in nasilja. Vlada Velike Britanije se moti, če misli, da je moralno upravičena za tak nastop še danes, potem ko je že l. 1922. priznala Egiptu neodvisnost. Zasedba Egipta je ravno tako malo opravičena kakor zasedba Belgije od strani Nemčije iz strategičnih ozirov. Egipčani imajo isto pravico da samovlade kakor drugi narodi. Kar počenja sedanja vlada, je političen umor. Delavska stranka zahteva sklicanje posebne angleško-egiptovske konference, ki naj reši vsa sporna vprašanja.

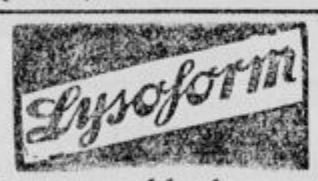

za vsakogar neobhodno potreben!

Italija.

DEMISIJA MILIČNEGA POVELJNIKA GENERALA BALBA.

Rim, 28. nov. (Izv.) Vrhovni poveljnik milice general Italo Balbo je pod vtisom odkritij v njegovem procesu proti «Voce republicana« včeraj podal svojo ostavko. V pismu na Mussolinija izjavlja Balbo: «Če sem grešil, moram plačati kakor vsak poštenjak. Zato podajam svojo demisijo kot poveljujoči general milice.« Mussolini je demisijo takoj sprejel, obenem pa izrazil Balbu neomejeno priznanje za njegove velike zasluge za fašizem in ga pozval, naj ostane na političnem polju še dalje duša emilijanskega fašizma. Balbo ohrani svoj čin. Za njegovega naslednika bo brzčas imenovan general Fara.

OPOZICIJA O BALBOVI DEMISIJI.

Rim, 28. nov. (Izv.) Opozicionalni listi ostro kritikujejo Mussolinijevo pismo generalu Balbu povodom njegove demisije. «Mondo« piše, da kaže Mussolini v svojem pismu popolno brezčutnost nasproti sramotni episodi, ki se neposredno tiče tudi njega samega. Vprašanje notranje politike je kljub sobotnemu glasovanju bolj nego kdaj prej na dnevnem redu. — «Giornale d' Italia« piše: «Kar nam odkriva Balbov proces, obtežuje neposredno vlado samo. Tu je vsak beg izključen in nagla demisija generala Balba politične odgovornosti vlade ne odpravlja.« — «Popolo« naglaša: «Ne gre za osebo, ampak za sistem, za prakso vlade zadnjih dveh let. Posl. Balbo je le eden izmed mnogih odgovornih oseb; glavno odgovornost nosi Mussolini.«

MILANSKI PODJETNIKI PROTI DELAVSTVU.

Milan, 28. nov. (Izv.) Lastniki metalurgičnih podjetij v Milanu in provinci so sklenili, da se zapro vsi obrati, v katerih se je udeležilo zadnjega protestnega štrajka nad 50 odstotkov delavstva. Sklep so takoj izvršili ter je ustavilo obrat 45 tvrdk. Nemirov doslej ni bilo nikjer.

Velikanski kravali v mažarski zbornici.

Budimpešta, 28. nov. (Izv.) V današnji seji narodne skupščine so nastali silni kravali, ki ob 8. uri zvečer še trajajo. Poslanec Friedrich je časnikarjem sporočil, da mu je poslanec Jakany pred svojim odhodom v Ameriko dal na razpolago pismo grofa Bethlena pokojnemu poljedelskemu ministru Szabu. Ko je ministrski predsednik grof Bethlen o tem slišal, se je takoj podal v sejno dvorano in predlagal tajno sejo. Vsled tega je nastal pri socialnih demokratih silen hrup. Slišali so se klici: »Če se javno panamizirate, tudi javno priznajte!« Vihar se je nadaljeval. Tajna seja je trajala do štirih, nakar je bila zopet otvorjena javna seja. Predsednik je predlagal odgoditev seje do pondeljka. K besedi se je oglasil poslanec Györkyi (soc.), ki je izjavil, da dogodki tajne seje interesirajo tudi javnost. Grof Bethlen je pred sodnijo krivo pričal.

Vsled te izjave je nastal na desnici silen vihar. Predsednik je posl. Györkyi-u odvzel besedo. — Soc. demokratje so začeli razbijati po pultih in klopeh. Besedo je dobil poslanec Urbanisz. Obenem je pa nadaljeval svoj govor tudi Györkyi. Predsednik je prekinil sejo. Vihar je trajal dalje. Ko je bila seja zopet otvorjena, je Urbanicz nadaljeval svoj govor — enako tudi Györkyi. Vršila se je ponovna tajna seja. Predsednik je dal po parlamentarni straži odstraniti iz poslopja posl. Györkyi-a. Nato je bila zopet otvorjena javna seja, ki jo je pa predsednik vsled strašnega ropota moral vnovič prekiniti. Po zopetni otvoritvi seje je dal predsednik po straži odstraniti nadaljnje štiri poslance in pozneje še pet. Odstranjen je bil tudi časnikar Paly, ki se je vmešaval, ko je straža peljala poslance iz parlamenta. Vihar v sejni dvorani traja dalje.

ČEŠKI PRORAČUN SPREJET.

Praga, 28. novembra. (Izv.) Danes so končali proračunsko razpravo. Pri glasovanju so se odstranile vse opozicionalne stranke. Proračun so sprejeli nato v prvem in drugem čitanju.

RUSKI ODGOVOR ANGLEŠKI VLADI.

Moskva, 28. nov. (Izv.) Sovjetska vlada je danes odgovorila angleški vladi, da obžaluje sklep angleške vlade, da ne predloži rusko-angleškega dogovora parlamentu. Glede Zinovjevega pisma predlaga angleška vlada, naj razsodi pristnost pisma posebno razsodišče.

DELAVSKA STRANKA V LORDSKI ZBORNICI.

London, 28. nov. (Izv.) Vlada je sklenila, da prizna Delavsko stranko kot redno opozicijo tudi v lordski zbornici.

VIHARJI V ANGLIJI.

London, 28. novembra. (Izv.) Na Angleškem divjajo silni viharji. Mnogo ladij je potonilo.

Episkopat proti naredbam prosvetnega ministra.

Dne 27. novembra je zboroval v Mariboru izvršilni odbor katoliškega episkopata in imel dve seji pod predsedanjem dr. Ant. Bauerja. zagrebškega nadškofa. Pričujoči so bili škofje Jeglič, Karlin, Akšamović.

Glavni predmet posvetovanja so bile najnovejše naredbe ministra prosvete, s katerimi zapoveduje preganjanje katoliških društev, posebno Marijinih kongregacij. Ker se s temi naredbami brezobzirno zadira v temeljne pravice katoliške Cerkve in posega v čisto duhovno področje cerkvenega pastirovanja, za katero so izključno škofje odgovorni, je izvršilni odbor na ministrski svet poslal brzojavko sledeče vsebine:

»Izvršilni odbor katoliškega episkopata protestira iz svoje seje, držane v Mariboru, zoper naredbe ministra prosvete št. 63.411 in št. 63.412, s katerimi se preganjajo verske družbe, posebno Marijine kongregacije in zahteva hitro razveljavljenje teh naredb. Pismena utemeljitev sledi.« Podpisani vsi zgoraj imenovani škofje.

Razun tega je odposlana brzojavka na ministra ver s sledečo vsebino:

»Poročamo, da smo vložili protest na ministrski svet proti naredbam ministra prosvete št. 63.411 in 63.412 in pričakujemo naglo intervencijo za hitro razveljavljenje teh naredb.« Podpisi kakor zgoraj.

Povrh tega so sestavljene vloge na ministrski svet, na ministra ver in na ministra prosvete, v katerih se tožbe episkopata utemeljujejo.

Da se pa poseganje ministrov v cerkveno področje prepreči tudi za prihodnost, je odbor sklenil tožbo na državni svet, ki se bo tudi kmalu javnosti priobčila.

Resen opomin – kovarjem

Že dalje časa opazujemo, kako režimsko časopisje po očitno ukazani in sistematično usmerjeni taktiki napada ljubljanskega škofa dr. Jegliča ter brez vsakega povoda in realne podlage vlači v politični boj. V vsaki polemiki, ki nima z osebo ljubljanskega vladike prav nobene zveze, omenjajo njegovo ime in stalno imenujejo naš list »škofov list«, dasi dobro vedo, da »Slovenec« ni ne škofovo glasilo ne njegova last. To pove mnogo! Še več pa pove telefonsko poročilo v današnji številki »Slov. naroda« pod naslovom »resen opomin Vatikanu«. To poročilo objavlja posnetek iz organa radikalne stranke »Samouprave«, katera trdi, da pripravlja škof dr. Jeglič za volitve posebno akcijo. Po »Slov. narodu« se glasi odstavek iz »Samouprave« tako-le:

»Z največjo naklonjenostjo napram sveti rimskokatoliški cerkvi naša država iskreno sprejema sporazum s sv. Stolico, po katerem je cerkvi zagotovljeno popolno svobodno gibanje in delovanje v okviru njenih verskih nalog. Več ni mogoče zahtevati od države, ker ona proti zakonu ne more več ničesar dati. V interesu pravilnega razvoja odnošajev med sv. Stolico in našo državo bi bilo zelo potrebno, da se cerkveni dostojanstveniki rimokatoliške cerkve v naši državi z najvišjega mesta iskreno opozoré na linijo, ki jo je treba držati v praktičnem izvrševanju cerkvenih dolžnosti, da se tako odstranijo vsa nezaželjena nesoglasja med cerkvijo in državo. Tako na primer izziva akcija škofa dr. Jegliča v Ljubljani naravnost h koraku, da se od strani države in tudi od strani svete rimske katoliške cerkve obrne resna pozornost na vse one pojave, ki groze porušiti med obema faktorjema tako potrebno harmonijo. Niti ena cerkev v državi ne sme biti angažirana za borbo proti državi, ker ima v takem slučaju država pravico, da se brani z vsemi sredstvi, ki jih ima na razpolago.«

K temu posnetku iz »Samouprave« pripominja »Narodov« beograjski poročevalec:

»Temu članku pripisujejo dobro poučeni politični krogi velik pomen, ker je tudi pisan od strani, ki prav dobro pozna politične smernice ljubljanskega škofa in ki tudi pozna razpoloženje v vatikanskih krogih.«

Nam o kaki politični ali podobni akciji prevzvišenega g. škofa dr. Jegliča za SLS, kakor mu jo naprtuje »Samouprava«, ni prav nič znanega, vemo pa, da je SLS tudi ne potrebuje. Če pa »Samouprava« misli morda na odpor katoliškega episkopata proti kulturnobojnemu vmešavanju prosvetnega ministra v izključno cerkveni delokrog, potem pa prav resno opominjamo »Samoupravo«, da ne naseda kovarjem, ki jih Vatikan bolje pozna, kakor se »Samoupravi« sanja. Mislimo, da se ne bomo prav nič motili, da je boter in oče članka v »Samoupravi« tisti, ki ni vreden, da bi njegovo ime zapisali, ki se je z dr. Žerjavom vozil po Belgradu in je pripravljal v Pašićevem predsedstvu v posebni sobi akcijo proti vladiki dr. Jegliču, dr. A. Korošcu, proti SLS in proti raznim gospodarskim organizacijam, kakor smo poročali že 21. novembra. Akcijo vodi torej nekdo drugi proti dr. Jegliču in ne škof »dr. Jeglič proti državi«. Pa je reptilno časopisje še tako nesramno, da očita nam laž, ko poročamo o nasilju, ki se že godi in se še v večji meri — pripravlja. Poštenjaki, vrzite iz poštenih hiš to hinavsko, smrdljivo časopisje na smetišče!

K.:

Ostriga.

Kmet Božnar v polhograškem hribovju je bil trden posestnik, zlasti pa dober živinorejec. Svojo živino je vzrejal in prodajal tako dobro, da so ga zavidali daleč naokoli. S sejmov se je vračal Božnar vedno zadovoljen in pa — kar mu je bilo včasih v napak — precej širokoust. Ko se je odpravljal s težko verigo čez pleča proti domu, si je natančno določil postaje, kjer si odpočije in se okrepča. No, njegov načrt je bil tak, kakor nekaterih slavnih železnic naše ožje domovine; vedno je bilo postaj več, kakor določeno. Še-le ko je bila vrlemu Božnarju glava težja od verige, je pomislil, da je namenjen pravzaprav domov. No, jezik mu je bil vztrajnejši in zanesljivejši od koraka. Ko je poučil vsakogar, ki ga je srečal po poti od mesta do doma, poučil o svojem rodu, imetju in slavi, je navadno srečno stopil pod rodni krov.

Tako, kakor tisto leto, pa se Božnarju še ni obneslo. Par volov je prignal. Res sta bila vola lepa, saj je skrbel zanju in krme je bilo to leto v izobilju. Kupci in mešetarji so ga kar oblegali. S kupčijo je bil brž gotov, s skupičkom nadvse zadovoljen in likof je bil obilen.

Z vedrim obrazom zadovoljnega Kranjca se je iztrgal iz kričeče druščine, da se odpravi v svojo domačijo. Za mešetarje in znance se dalje ni več zmenil, zakaj v glavi se mu je oglasila nova misel, ki mu ni dala miru. »Da, preden odrinem, si privoščim kaj posebnega za priboljšek, kaj takega, kar si privošči samo gospoda, prava, ki ima denar, ne jara, ki hodi na kmete, da se naje. Seveda, v hotel moram iti! Kaj gostilna, to ni nič!« tako si je mislil Božnar. Ni pa bil ravno imenitna podoba, ko je stopil po mramornem tlaku, pokritem s preprogo na parketna tla hotelske restavracije in rožljajoč z verigami sedel kar k prvi mizi, ki je bila slučajno prazna.

Premišljaje, kako hodijo ljudje po tej poledici, je polagoma snel verige in jih obesil na sosednji stol. Bilo je po kosilu in gostje so se že razšli. Radovedno se je Božnar razgledaval po širni dvorani, okrašeni s sijajnimi zrcali in srebrnimi lestenci.

Natakarji, ki so že opazili, da imajo pred seboj možaka, s katerim bi se dalo kaj pošaliti, so trumoma priskakali in se mu klanjali kakor največjemu gospodu. Dobro se je zdelo to Božnarju, a do besede je prišel še-le, ko se je spomnil, da mu je vroče in da je žejen.

»Četrt vina!«

Natakar mu je našteval vrste.

»Boljšega, boljšega!« se je opogumil Božnar. »Potem pa jesti, pa kaj takega, kar jé samo gospoda!«

Natakar se je šegavo nasmehnil:

»Ostrige, gospod, pravkar smo dobili čisto sveže. Izvolite?«

O tej jedi pa Božnar ni še čul svoj božji dan. »Če jih jé gospoda, jih bom pa še jaz,« si je mislil in ukazal ostrige, da se ne osramoti.

Doslej je bilo vse prav. Ko pa so stale ostrige pred njim na mizi, si ubogi možak ni znal pomagati. Nalil si je čašo vina, izpraznil, potem pa se obupno obrnil v enega natakarjev. Dočim so se drugi skrivoma muzali, je ta resno pristopil in mu rekel:

»Dovolite, gospod, gotovo še niste vajeni te jedi! To se napravi takole! Vzamemo ostrigo, jo razkoljemo takole, orosimo s citrono in — sluk! pa je v želodcu.« Potem se je umaknil, ko je prazno lupino položil nazaj na krožnik.

»Ej, to pa ni taka umetnost. To bodo doma zijali, ko jim povem, da sem jedel ostrige!«

Vzel je v roke ostrigo in napravil vse, kakor mu je pokazal natakar. Že je imel sluzavo snov v ustih, a ni mu hotela dalje. Zakašljal je in ostriga je odletela na bleščeče pološčena tla.

»Joj, kaj sedaj? Kaj si bodo mislili?« Ni dolgo razmišljal, stegnil je roko, pobral sluzo in jo brž položil v prazno lupino pred seboj. »Kako naj se je lotim sedaj?« si je ubijal glavo. Ko je tako premišljeval in ugibal, mu je sluzno telesce zopet zdrsnilo na tla. Tu pa ni mogel več posredovati. V hipu je priskočil gosposki kužek in hlasnil po ostrigi. A glej, spaka, v par trenutkih jo je tudi ščene izpljunilo. Zopet se je Božnarju posrečilo, da jo je neopazovano položil v prazno školjkino lupino na mizi.

Tu je pristopil natakar. Da ga opogumi, vzame v roko ostrigo na mizi, ročno posesa in urno odbeži, ker so ga klicali na drugem koncu sobe.

Sedaj pa Božnar ni več razumel samega sebe, ne drugih: »Jaz sem jo izpljunil, pes jo je izpljunil — — — kaj bo pa z onim s škrici ....«

Nova težka odkritja proti fašizmu.

Te dni je dobil fašizem, ki se je bil po Matteotijevi katastrofi komaj zopet nekoliko oddihnil, nov težak udarec. V procesu generala Balba proti listu »Voce republicana« so prišla na dan pisma, ki dokazujejo, da so izhajali nalogi za zločinska fašistovska nasilja naravnost od najvišjih fašistovskih činiteljev. Stvar je ta:

Meseca avgusta 1923. je bil v Argenti, provinca Ferrara, umorjen tamkajšnji župnik Minzoni, vnet pristaš ljudske stranke in nasprotnik fašistov. Minzoni se je bil fašistom zameril že povodom pohoda na Rim, ker ni hotel v znak veselja izobesiti zastave. Ko so potem lani našli župnika umorjenega, je bilo splošno mnenje, da so ga umorili fašisti. Oblasti, ki so stale tedaj še popolnoma pod pritiskom fašizma, niso storile svoje dolžnosti in niso zasledovale

morilcev. A tudi protifašistovski tisk si tedaj ni upal jasno in odločno obtožiti fašistov. Ko je pa Matteotijev umor končno zlomil fašistovsko oblast nad javnim mnenjem, je popolarsko glasilo »Popolo« obtožilo fašiste tudi zaradi Minzonijevega umora. Stvar je nato povzela »Voce repubblicana«, katere uredništvo je na licu mesta izvršilo obsežne poizvedbe in nato obdolžilo generala Itala Balba, ki je stal tedaj na čelu ferrarskega fašizma, moralne in polit. odgovornosti na umoru. General Balbo je nato proti republikanskemu glasilu vložil tožbo in te dni se je v Rimu vršila glavna razprava. Dne 26. t. m. je zagovornik posl. Conte predložil dve pismi generala Balba, ki ne obtežujeta le generala, ampak tudi fašistovski vladni režim. Eno izmed teh pisem je datirano iz Rima meseca avgusta 1923 in naslovljeno na fašistovskega tajnika v Ferrari. Balbo naroča tajniku, naj poskrbi za to, da tisti socialisti, ki so bili zapleteni v svoječasni spopad med fašisti in socialisti v okolici gradu Este, v katerem so bili ubiti trije fašisti, a ki jih je sodišče oprostilo, takoj zapuste ferrarsko provinco. Ako bi socialisti migljaja z besedo ne hoteli razumeti, jih bo treba po vseh pravilih pretepsti, kakor je običaj, dokler se ne bodo pokorili. Tajnik naj Balbovo pismo pokaže prefektu in mu v njegovem imenu sporoči, da ima dovolj moči, da socialistične »cestne raparje« iz province izžene. Policija naj socialiste preganja, a prefekt naj državn. pravdniku namigne, da se v slučaju izbatinanja ne želi proces. Pismo zaključuje: »Če Ti iz Rima tako pišem, potem vem, kaj pravim.« — V drugem pismu poziva Balbo fašiste, naj nastopijo proti republikancem.

Nato je bil zaslišan kot priča ravnatelj »Popola« Donati, ki je med drugim izpovedal, da je republikanski poslanec Morea od nekega bivšega fašista zvedel, da sta župnika Minzonija umorila dva fašista, ki sta bila v ta namen pozvana iz neke druge pokrajine in sta se dva dni skrivala pri fašistovskem učitelju. Po umoru so ju fašisti takoj z avtomobilom odpravili iz Ferrare. Donati je navedel tudi imeni obeh morilcev. Tedaj je posegel v stvar sam general Balbo in preprečil, da oblast morilcev ni dalje preganjala.

Na te obdolžitve je general Balbo, ki je prisostvoval razpravi, skočil kvišku in zahteval, da se razprava odgodi in obnovi proces proti Minzonijevima morilcema. Zagovornik Conti se je odgoditvi protivil in predlagal nove priče. Sodišče je ugodilo zagovorniku in povabilo nove priče.

Odkritja v Balbovem procesu so napravila na vso javnost silen vtis. General Balbo je pristnost prvega gori navedenega pisma že priznal. Izgovarja se, da ga je napisal v prvem razburjenju, ko so porotniki socialistične morilce oprostili. Fašistovski krogi so pobiti. Sklenjeno je, da general Balbo sam odloži vrhovno poveljstvo narodne milice.

Politične vesti.

+ **Izdajstvo pri razmejitveni komisiji in »Slov. narod«.** Mi smo izdajstvo majorja Martinkovića ožigosali in zahtevali, da se krivci tudi javno žigosajo. »Slovenski narod«, ki se v vsako stvar iz principa vtika, četudi o njej nič ne razume, je na našo zahtevo zapisal to-le oslovsko nesramnost: »Izborno! Tudi mi zahtevamo isto, naj se namreč javno ožigosajo **sokrivci** sramotnega zločina izdajstva domovine! In **kdo so ti sokrivci?** To je **Korošec-Davidović-Radićeva** vlada, ki je **polkovnika Daskalovića**, ki je bil v vsakem oziru mož na svojem mestu in ki je bil baš zaradi tega skrajno neljub Italijanom, **odstavila in na njegovo mesto imenovala majorja Markovića! Sokrivci** te veleizdaje so torej gospodje **dr. Korošec, dr. Kulovec, Vesenjak in Sušnik, ki so sedeli takrat v vladi, ko je bil imenovan major Marković za člana razmejitvene komisije! Zato pravimo: pred sodišče z majorjem Markovićem in njegovimi krivci Koroščem, Sušnikom, Kulovcem in Vesenjakom!**« — Ko bi imel ata »Narod« vsaj toliko soli v glavi, da bi ne napadal režima, od katerega živi! Zunanji minister dr. Marinković ni namreč zamenjal Daskalovića z Markovićem, kakor pripoveduje »Narod«, ampak z Draškićem. In za to je imel že povoda dovolj! »Narodove« majorje Markoviće pa prepuščamo njemu in njegovi vladi, ki jih je bila nastavila. Kot pošten list mi radi te afere nismo napadali P.-P. vlade, ker nobena vlada ni kriva, če postane kdo brez njene vednosti izdajalec. Kriva bi bila, če bi za izdajstvo vedela, pa bi nič ne ukrenila. »Slov. narod« se je menda zavedal, kako lopovstvo je napisal v svoji neinformiranosti, zato si je v uvodniku čisto pravilno zapisal sam sledečo obsodbo z besedami: »Vidimo... demagogijo, ki blati druge, ne da bi poizkusila dokaz resnice ali celo samo verjetnosti in ki na tej podlagi razširja o državi in o njeni državni upravi gorostasne laži, ki bi se morale pravzaprav kaznovati z najtežjimi kaznimi.« Se je pa »Narod« tudi zavedal, da je s tem enkrat le samega sebe in po zaslugi denunciral?

+ **Nov tajnik Hrvatske zajednice.** Hrvatska zajednica je izvolila za svojega tajnika nasilno upokojenega zagrebškega vseučiliškega profesorja dr. Alb. Bazalo.

+ **Poslanci pred sodiščem.** »Pravda« poroča, da je minister za pravosodje zahteval od predsednika parlamenta s posebnim dopisom, da mu izroči vse akte, v katerih sodišča zahtevajo izročitev poslancev. Te poslance, ki jih parlament ni izročil sodišču, hoče izročiti sodišču minister za pravosodje, in sicer okoli 30 radićevcev in približno 20 poslancev SLS in muslimanov.

Pravosodje.

Meseca junija t. l. so se odigrali v Trbovljah krvavi dogodki, ki so zahtevali celo vrsto človeških žrtev. Dve stranki sta si stali nasproti oboroženi in sta orožje tudi rabili. V Trbovljah je bilo takrat zbranih tudi lepo število orožnikov, katerih naloga naj bi bila vzdrževati javni red. Kljub navzočnosti močne orožniške čete pa je vseeno prišlo do streljanja in žrtve so padle na obeh straneh.

Iz dobro znanih neznanih vzrokov se javna oblast dolgo ni zganila, da zadosti užaljenemu pravnemu čutu. Pretekli so tedni in meseci in stvar so ljudje skoro že pozabili, ko se je roka pravice vendarle zganila in poiskala one, o katerih je sumila, da so se pregrešili proti zakonu.

Poklicana oblast je zaprla dve skupini ljudi, ker so padle tudi žrtve na dveh straneh. To je bilo popolnoma v redu in pravilno. Tudi preiskavo so vodili ločeno, kar je bilo tudi popolnoma pravilno. Preiskavo je bilo namreč treba voditi proti onim, ki so streljali na orjunaše, treba jo je bilo pa voditi tudi proti onim, na katere je letel sum, da so umorili rudarja Fakina in še par drugih rudarjev. V obeh slučajih so bili prizadeti popolnoma različni ljudje, in zato je logično, da so vodili dve različni preiskavi.

Kako so preiskovalni organi preiskavo vodili, to nam ni znano. Mogoče so vodili obe preiskavi z isto natančnostjo in strogostjo, mogoče je pa tudi, da so bile preiskovalne strune na eni strani bolj napete kot na drugi. Tega, kakor rečeno, mi ne vemo. Zadostuje nam že pozitivno dognana ugotovitev, **da sta bili obe preiskavi končani. Kakor hitro pa sta bili obe preiskavi končani, bi moralo o rezultatih obeh preiskav izreči svojo končno sodbo sodišče.**

To pa se ni zgodilo!!

Pred sodiščem v Celju je stala samo ena obtožena stranka. Glede te obtožene stranke je poklicana oblast predložila sodišču ves preiskovalni materijal, zaslišane so bile priče, govorili so javni tožniki in zagovorniki in sodišče je izreklo svoj pravorek. Ali je razsodba objektivno pravilna ali ne, o tem ne smemo razpravljati, gotovo pa je, da je bila formalno pravilna, ker niso zamudili ali izpustili iz vida, kar bi moglo dokazati krivdo ali pa nedolžnost obtožencev.

Kako pa je bilo v drugem slučaju? Rekli smo že, da se je preiskava vršila. Tudi končali so že preiskavo in so jo pravilno podpisali. Mogoče so jo dali tudi že državnemu pravdniku in mogoče ali celo zelo verjetno je, da je ta gospod tudi že sestavil obtožnico in sodišče odredilo dan glavne razprave. **Toda do sodbe ni prišlo,** dasiravno je celo že »Slov. Narod« vedel poročati, da se bo 4. decembra vršila v Celju razprava proti inž. Kranjcu.

Omenili smo že, da sta bili pri žalostnih dogodkih prizadeti in udeleženi dve stranki in da so padale žrtve na dveh straneh. Dogodek se je odigral sicer istočasno in je res v medsebojni časovni zvezi. S tem pa še ni rečeno, da je kriva le ena stran, ker so padale žrtve na dveh straneh. Iz okolnosti, da se je dogodek odigral istočasno, še ne sledi, da mora biti ena stran nedolžna, če je druga kriva! Žrtve so padle na desni in na levi in če so našli krivce na levi strani, bi jih bili morali iskati in najti tudi na desni!

Iskali so jih že, toda sodili jih niso, ampak so jih izpustili domov, še preden je izreklo sodišče svojo odločilno besedo, in sicer na brzojavno povelje **upravne** oblasti. Minister za pravosodje ni sodnik, ampak on je le upravnik sodstva.

Tako smo srečno prijadrali nazaj v dobo slavne cesarice Marije Terezije in mi začnemo lahko znova bojevati boj za ločitev sodstva od uprave.

Čin, ki ga je zagrešil minister za pravosodje s svojim brzojavnim poveljem, vpije do neba. Pravico kak proces ustaviti je imel v Avstriji samo vladar in če jo ima danes še kdo, jo tudi nima nihče drugi kakor samo vladar. Minister te pravice nima. Če pa si jo lasti, je uzurpator in ne vrhovni čuvar zakona.

Pod prejšnjo vlado so bili zaprti v Ljubljani komunisti. Njihova nedolžnost se je izkazala pred sodiščem. A kljub temu, da je vsak človek bil še pred končano sodno razpravo prepričan, da so nedolžni, bivši vladi ni padlo niti v sanjah v glavo, da bi bila posegla v tok sodnega postopanja, ker kot vlada zakonitosti ni hotela kršiti zakona. Toda danes?

Danes je tudi sodstvo popolnoma odvisno od političnih strasti in od politične moči. To pomeni z drugimi besedami, da neodvisnega sodstva po zasluge naših »državotvorcev« nimamo več in če bodo državotvorci še naprej »državo tvorili« na ta način, kmalu tudi države ne bo. Pravica je podlaga državi. Kjer pa se zruši podlaga, mora pasti tudi to, kar na podlagi stoji.

Volivni shod SLS v Kranju

Dr. Anton Korošec priredi v Kranju dne 2. decembra t. j. prihodnji torek volivni shod za Kranj in okolico. Vse somišljenike vabimo, da pridejo ta dan v kranjski Ljudski dom poslušat našega voditelja. Shod bo dopoldne ob pol 11. Govori tudi poslanec Brodar.

Dopisi.

Kamnik. Društvo »Kamnik« priredi dne 1. decembra ob osmih zvečer v Kamniškem domu prosvetni večer. Predava msgr. Steska: Naše domače slikarstvo s posebnim ozirom na Kamnik. Predavanje bo združeno s skioptičnimi slikami in bo zelo zanimivo. — Vse člane in prijatelje našega društva vabimo, da se predavanja udeleže v obilnem številu.

Šmartno pri Litiji. Za Martinovo nedeljo nas je osrečil neki gospod iz Ljubljane, ki je v šmarnski sokolski dvorani zbijal neslanosti in smešil cerkvene obrede, tako da so se tudi nepreveč versko rahločutni poslušavci zgražali. — Slični nastopi bodo pač malo dvignili slovensko kulturo. Za Šmartno, tako si je mislila ljubljanska gospoda, ki je kmečka vas, zadostuje kaj takega, za Litijo pa je treba že tečnejše hrane, ker stoji kulturno višje. Zato se je potrudil sam g. prof. Dolžan, da znanstveno dokaže pričujočemu občinstvu, da so vsi, od prvega do zadnjega opice. Polnoštevilno zbrani litijski inteligenci je predaval g. prof. Dolžan o pračloveku, in znanstveno, dokazal, da človek izhaja iz opice. Čelo opice se je nekoliko dvignilo — notri je šla menda ajdovca — in tako je nastal človek. Pa se ti nekdo ojunači in reče: Gospod profesor, kaj je torej z naukom katoliške cerkve? Mirno mu pojasni gospod iz Ljubljane, da je to golo strašilo za preprosto ljudstvo, da ne podivja, a nikakor ne za inteligenco. Svojo trditev okrepi s tem, češ, da duhovniki sami ne verujejo tega, kar druge uče. Inteligenca je ploskala in žarečih obrazov občudovala svoj visoki izvor. Ker pa niso napredni samo v Litiji, ampak tudi v Šmartnem, se gosp. govornik naproša, da prekvasi še ostali del župnije s svojimi »temeljitimi« razpravami. Na razpolago mu bo brezplačno lepa dvorana pod edinim pogojem, da potom rodovnika dokaže svoje sorodstveno koleno z opicami. Za kolke menda ne bo treba šteti veliko denarja.

Iz logaškega okraja. Te dni so dobili župni uradi v logaškem okraju okrožnico, ki nosi podpis srezkega glavarja Senekoviča, v kateri okrožnici se Senekovič drzne župnim uradom določati, kdaj naj bo na dan ujedinjenja slovesna služba božja in koga vse da je treba k tej božji službi vabiti. Okrožnica je naslovljena na upravitelje župnih uradov. Župni uradi morajo kar najodločnejše protestirati proti predrznemu in domišljavemu Senekoviću. Ste li Vi, »poglavar sreza«, naš predstojnik? Od kdaj pa Vam gre moč in oblast, vtikati se v popolnoma cerkvene zadeve? Ali ni za to tukaj uradna oblast, ki je proslavo narodnega praznika točno brez Vas uredila? Morda si v svoji megalomaniji domišljujete, da boste igrali vlogo Habsburžana Jožefa II.? Tudi vedite, da mi nismo nikaki upravitelji župnih uradov; učite se pravilne cerkvene terminologije! Kako bomo v cerkvi praznovali narodni praznik, koga vabili in ob kateri uri, to je naša in ne Vaša stvar; Vi le poskrbite, da bodo oni, ki jim imate Vi ukazovati, tudi res k službi božji prišli in se tako obnašali, da ne bo vernemu ljudstvu v pohujšanje.

Krmelj. Vdove in zaostali žrtev 2. avgusta t. l. v Krmelju se s tem vrsticami obračajo na okrožni rudarski urad v Ljubljani, da jim pripomore k obračunu pogrebnine, katerega dosedaj od bratovske skladnice v Krmelju ni bilo mogoče dobiti. Pogrebnina vseh 10 žrtev znaša preko 10.000 Din po računu župnih uradov v Št. Janžu in Tržišču in po visoko nastavljenih stroških za druge izdatke. Ker je 5 krst bilo izdelanih v rudniku in ker vsak umrli ud že odnekdaj od rudnika krsto brezplačno dobi in ker gosp. Jakil vožnje sigurno ni računal, bi ti zneski, ako tudi vračunamo 5 krst, katere so bile plačane, skupno znesli 6000 Din. Torej ostaja še precejšnja vsota, ki jo je treba zaračuniti in izkazati. Nabrane zneske, kateri so nam bili od raznih strani vposlani, smo šele pred kratkim dobili in naj nam dobrotniki oprostijo, da se nismo prej zanje zahvalili, kar sedaj storimo in želimo, da bi Vam Bog stoterokrat povrnil, kar ste nam vbogim vdovam darovali! — Okrožni rudarski urad pa prosimo, naj odredi, da bi se v prihodnje v takih slučajih malo bolj človeško od strani bratovske skladnice v Krmelju postopalo, in da bi se nesrečneži tedne in tedne ne odslavljali prazni in da bi se jih ne pustilo čakati, kadar so gospodje za to razpoloženi. Rentnina po umrlih bi mogla biti zanaprej izplačana, pa se nam je nazaj plačevala, in šele, ko smo tedne in mesece moledovale, se je pričelo zanaprej plačevati. — Vdove in ostali po krmeljskih žrtvah.

Iz Dravske doline. Sredi novembra je priredila podružnica Jugosl. Matice za marenberški sodni okraj svoj družabni večer v Vuzenici, ki je moralno in materijalno (prebitek nad 2100 Din) zelo dobro uspel. S tem je naš odsek severne meje zopet pokazal svoje iskreno sočustvovanje z bridko usodo naših neodrešenih bratov.

Reklamacije za dosluženo vojake.

Dosluženi vojaki, ki pridejo sedaj domov, imajo volivno pravico, če so vpisani v volivni imenik. **Noben župan pa ne sme vpisovati vojakov uradoma po preteku reklamacijske dobe, t. j. po 25. novembru.** V tem oziru je zakon o volivnih imenikih nekoliko nejasen. Zato smo poizvedeli in ugotovili, da stoji dež. sodišče na temle stališču: «Vojaki, ki odslužijo svoj rok, **se vpišejo lahko uradoma do zaključka reklamacijske dobe. Reklamacije glede teh vojakov se pa lahko vlagajo v odprtem roku, tudi če se bo vojak vrnil domov šele po reklamacijski dobi, pa pred dnem volitve.«**

Torej: do 25. novembra so se vlagale reklamacije lahko tudi glede tistih vojakov, glede katerih je bilo mogoče dokazati, da se vrnejo pred 8. februarjem domov. **Po 25. novembru je pa do 8. februarja izključeno uradno popravljanje in izključene so reklamacije, ki bi veljale za volitve v državni zbor dne 8. svečana.**

Štajerske novice.

š **Dr. Anton Korošec** je govoril na zboru zaupnikov SLS za volilni okraj Maribor levi breg. Njegova izvajanja, slična govoru v Ljubljani, so zaupniki vzeli z velikim navdušenjem na znanje. Dr. Korošču je zbor pod vodstvom g. Supaniča izrekel neomajano zaupanje in mu dal svečano obljubo, da bodo možje in fantje v tej volivni borbi izvršili vse, da zmaga edina in prava slovenska stranka, t. j. SLS.

š **Med Žerjavovci in radikali v Mariboru** ne vlada posebno dobro soglasje. Kandidatura prof. dr. Pivka je zadela v vseh krogih na nesimpatije. Tudi umevno! Dr. Pivka smatrajo radikali pot zagrizenega nasprotnika radikalne stranke. Tudi pridobitni krogi, ki so še ostali v okvirju samostojne demokrat. stranke, se srdijo, ker je Žerjav pri nedeljskem zboru vsilil dr. Pivka. Dr. Kukovec je užival vsaj nekoliko ugleda, dočim je dr. Pivko v resnici med »svojimi« nesimpatičen. Med demokrati se očito govori, da je Žerjav dr. Pivka kar vsilil ozir. dekretiral.

š **Nemškonacionalna stranka za Štajersko** je zborovala v Mariboru in je postavila kot nosilca liste zopet prejšnjega poslanca Franca Schauerja. Kakor izvemo iz vrst Nemcev, so na zboru Schauerju očitali, da je bilo za nemško stranko silno škodljivo, ko je sprva šla v parlamentu čez drn in strn s Pašićem. V zahvalo za to, da so celo leto 1923 nemški poslanci glasovali z vladno večino g. Pašića, pa jim je ta vlada vračala same batine. Na gosp. Schauerja letijo tudi očitki, da se za podrobno delo v svojem okraju ni brigal. Ta mnenja in vesti beležimo kot kronisti.

š **Blagosavljanje 5 novih zvonov** v baziliki Matere Milosti v Mariboru se vrši na slovesen način v nedeljo dne 7. decembra. Začetek slovesnosti ob 8. uri. Zvonove je vlila in izborno izgotovila Bühlova zvonolivarna v Mariboru.

š **Srbski zemljeradniki združeni z našimi samostojneži** kandidirajo v mariborskem volivnem okrožju kot nosilca liste Ivana Puclja. Šentjurski Drofenik je propadel. Zemljeradniki ozir. samostojni »kmetijci« lazijo te dni za komunisti in narodnimi socialci in prosjačijo pri njih za podporo. Okrajni kandidat za Maribor levi breg bo gostilničar Schicker od Sv. Marjete, ker šentlenarški Recer neče več kandidirati. Dr. Gorišek, advokat pri Sv. Lenartu se trudi pregovoriti samostojne glavarje, naj glasujejo za Žerjavovega kandidata dr. Pivka.

š **»Koroškega Slovenca«** bodo raznašalci ljubljanskih dnevnikov mariborskim naročnikom dostavljali od 1. decembra naprej na dom.

LUKULO dišave v zavojčkih so najboljše!

š **Komitet** (upravni odbor) za ureditev bivše južne železnice si je dne 27. novembra na licu mesta ogledal progo Grobelno—Rogatec.

š **Postajenačelnik Rožman v Poljčanah** si je zadnji čas nadel kučmo velesrbskega Žerjavovega agitatorja. Že sedaj grozi železničarjem, ki ne marajo velesrbskega hlapčevstva, katero uvaja Žerjav v naše kraje, da bodo odpuščeni.

š **Umor.** Mlaker Simon, po poklicu delavec, stanujoč nazadnje na Zg. Brežnici, je dne 22. t. m. dopoldne na svojem domu umoril svojo lastno ženo Marijo. Po umoru je neznano kam pobegnil.

Dnevne novice.

— **V Ribnici** se za nedeljo napovedani sestanek ne vrši radi tehničnih zaprek. Vrši se zato v četrtek, dne 4. decembra ob 9. dopoldne. Opozorite, prosimo, vse somišljenike-zaupnike na to izpremembo. — Tajništvo SLS.

— **»Klerikalni« člani glavnega prosvetnega sveta.** Pod tem naslovom se zgraža »Učiteljski Tovariš«, da je bivši minister za prosveto dr. Korošec imenoval za člane glavnega prosvetnega sveta v Belgradu »klerikalce«: Ivana Dolenca, Franca Finka in vseučiliškega profesorja Karla Osvalda! Neglede na to, da so vsi imenovani brez izjeme strokovnjaki in so bili zaradi tega imenovani v najvišjo prosvetno korporacijo v naši državi, ve vsak otrok, da vseuč. prof. Karl Osvald ni in nikoli ni bil član SLS, pač pa je priznana avtoriteta na vzgojeslovnem polju v Sloveniji, ki zavzema edino pedagoško stolico na našem vseučilišču. Seveda je za glasilo »pedagoga« Jelenca »klerikalec« vsakdo, ki ne trobi v njegov rog.

— **Legitimacije za gg. rezervne oficirje.** Ljubljansko vojno okrožje objavlja: Po nalogu ministra vojske in mornarice A. Dj. Br. 23.365. od 15. VII. 1924. mora imeti vsak rez. oficir legitimacijo s sliko, izdano od pristojnega vojnega okrožja. Vsled tega se pozivljajo vsi gg. rez. oficirji, da se osebno zglase pri tuk. vojnem okrožju, da dobijo tozadevne legitimacije, ki se bodo izdajale vsak dan, izvzemši sobote, nedelje in praznikov od 16. do 18. ure. Ob tej priliki naj vsak g. rez. oficir prinese s seboj svojo sliko in vse dokumente (vojaške in civilne).

— **Zimski vozni red** je izdala in založila Zvezna knjigarna v Ljubljani.

— **Smrtna nesreča slovenskega rudarja v Franciji.** V premogokopu Merlebachu je slovenski rudar Rudolf Kovač, ki je prišel iz Trbovelj, z dvema svojima tovarišema delal prehod skozi debelo plast premoga. Nenadoma se je utrgal orjaški blok premoga v teži 3000 kg in se zavalil na Kovača. Potrebovali so celo uro, preden so nesrečneža dobili izpod premoga, a žal že mrtvega, kajti križ mu je popolnoma zlomilo. Ponesrečeni je bil 41 let star in oče dveh otrok. R. S.

— **Meškova 50letnica med ameriškimi rojaki.** Meškove 50letnice so se spomnili tudi slovenski listi v Ameriki, ki so tem povodom prinesli razna njegova krajša dela ter sestavke in pa njegovo sliko.

— **Versko-kulturna vprašanja med rojaki v Ameriki.** V listu »Amer. Slovenec-Edinost« se je sprožila anketa o potrebi slovenskega katoliškega dnevnika. Tem povodom se posamezni člankarji dotikajo tudi vprašanja naraščaja v slovenskih duhovskih vrstah. Tega naraščaja skoroda ni in ker tudi iz stare domovine ni več pričakovati zadostne pomoči, preti nevarnost, da preidejo slovenske šole in župnije v Združenih državah v teku 20 let v tuje roke. Že sedaj pastiruje po slovenskih župnijah več tujerodnih duhovnikov, ker manjka slovenskih. — P. Kazimir Zakrajšek namerava izdati enoten slovenski molitvenik za šolsko mladino in odrastle.

— **Smrtna kosa med ameriškimi rojaki.** V Leadvile, Colo., je umrla ugledna slovenska žena Ana Gornik. Pokojnica je bila že precej let vdova, a je vseeno vzgledno vzgojila svojih deset otrok, ki so do malega že vsi preskrbljeni. Pokojnica je bila vrla krščanska žena ter vživala splošno spoštovanje, kar je pokazal veličastni pogreb.

— **Nove zdravstvene odredbe zagrebške mestne občine.** Zagrebška mestna občina je uvedla strogo zdravstveno nadzorstvo nad osobjem, ki je zaposleno v mlekarnah. Vse prodajalke in uslužbence, ki so bolni na tuberkulozi ali kaki druga nalezljivi bolezni, morajo podjetja takoj odpustiti. V bodoče smejo biti v mlekarnah zaposlene le osebe, ki imajo od mestnega fizikata izpričevalo, da so zdrave.

— **Velika tatvina.** Bauer Ana, stara 30 let, avstrijska državljanka, je šefu javne varnosti uprave mesta Belgrada pokradla za 150 tisoč dinarjev raznega nakita in seveda »odmaglila«. Za izsleditev je razpisanih 10.000 dinarjev nagrade.

— **Prijatelj kokoši**, ki si je zaželel dobre pečenke in mastne juhe na cenen način, je dne 26. novembra neopaženo obiskal hlev zasebnice Marije Košir na Viču 37 ter »zaplenil« šest kokoši in enega petelina. Ker je pa v hlevu ostavil še vedno precej številčno kurjo družino, in ker se mu je kurje meso zelo priljubilo, se je v noči na 28. november zopet povrnil, a to pot je »kupil« samo tri kokoši. Sicer pravijo, da gre v tretje rado, a v tem slučaju to menda ne bo držalo. Košir ima vsled teh »obiskov« nad 500 Din škode.

— **Za pot se je preskrbel** Koljenc Valter, okrog 20 let star, doma baje iz Maribora; vdrl je v zaklenjen kovčeg Franceta Barakima ter izmaknil tri bankovce po 1000 Din ter nato izginil.

— **Vlom.** V stanovanje Mavra Antona v Smolniku je vlomil Daniš Franc od Sv. Jakoba v Slovenskih goricah. Z vlomom se je precej dobro okoristil, pokral je razne obleke, čevljev in perila v vrednosti 1200 Din. Po tatvini jo je odkuril.

— **Svoje tovariše je okradel** Križman Anton iz Moravč. Delal je v Zagorju in odnesel iz fantovske hiše črno suknjo, 3 pare črnih čevljev, 2 para šihtnih čevljev, novo moško obleko, črn klobuk, cigaretno dozo, nikeljnasto uro, več perila in nogavic v skupni vrednosti 3840 Din. Poleg tega je še ukradel tri delavske izkaznice Fr. Bodiševa, Jožefa Štoka in Ivana Hodak. Oblasti ga zasledujejo in ni izključeno, da se bo izdajal pod imenom enega ali drugega, katerih izkaznice poseduje.

— **Drag ženski plašč** iz krzna veverice, vreden »samo« 192.000 kron je bil ukraden v manufakturni delavnici Djure Janoševića v Belgradu. Pač dober »kup«!

— **Vlom v Prevaljah.** Drzni in podjetni vlomilci so vdrli v »Kmečko nabavljalno zadrugo, podružnica Prevalje« in odnesli ali odpeljali 50 m sukna in nad 70 m različnega blaga, 24 m barhenta, 55 m molinosa, razne kontenine, perila, nogavic, v celotni vrednosti 36.035 Din. Vlomilci so izginili brez sledu.

— **Tatovi so se lotili tudi gimnazij.** V poslopju drž. realne gimnazije v Novem mestu je nekdo pokral več stvari, tako: zimsko črno suknjo, dežni plašč, sivo zimsko suknjo, šal, sive rokavice in žametast klobuk v skupni vrednosti 2505 Din. Osumljen je neki moški, ki se je malo pred tatvino klatil in stikal po suknjah.

— **Iz ciganske družbe.** Cigani imajo tudi svoje spore in včasih se tudi cigani »izpozabijo« nad svojimi lastnimi »bratci«. Hudorovac Janez, recte Brajdić je že moral imeti piko na cigana Matijo Hudorovaca in njegovo ženo Rudo. Z lopato jima je razbil šotor, raztrgal Rudi krilo, Matijo pa znatno telesno poškodoval. Matija trpi samo na škodi šotora 350 Din. Ko se je Brajdić znosil, je pobegnil.

— **Vlomilci** so se dobro preskrbeli z vinom iz vinske kleti posestnika Franca Žagarja iz Karteljevega. Vlomili so v klet in si natočili okrog 200 l belega vina, v vrednosti 1500 Din. Naslednji dan je bil pa ukraden iz zaklenjenega hleva v grajščini Hmelnik 700 Din vreden oven, last graščaka Filipa Hugo Wambolt. Da tatovom oven ni delal morebitnih neprilik, so ga kar v hlevu zaklali.

— **Nadležni kašelj in hripavost** v vratu moremo lahko in hitro odstraniti, ako uporabljamo »Jok«-sladkorčke. Lekarna Mr. M. Leustek, Ljubljana, Resljeva cesta 1.

Najcenejše in najnovejše obleke za dame in gospode dobite samo: Selenb. ul. 3. Gričar & Mejač.

Velik koncert

na korist pokojninskega fonda Jugoslov. novinarskega udruženja se vrši na **narodni praznik, 1. decembra ob 8 zvečer v veliki dvorani »Uniona«.**

Na koncertu sodelujejo iz naklonjenosti do časnikarjev: ga. **Vilma Thierry-Kavčnikova, g. Julij Betetto,** g. prof. **Janko Ravnik, Orkestralno društvo Glasbene Matice** ter pevska društva **«Ljubljana«, »Ljubljanski Zvon«** in **«Slavec«.**

Po koncertu **družabni večer,** pri katerem sodeluje **godba Dravske divizijske oblasti.**

Vstopnice za koncert so v predprodaji v Matični knjigarni na Kongresnem trgu.

Ljubljanske novice.

lj Križanska moška in mladeniška Marijina družba spremi danes pokojnega zvestega člana g. Jos. Kremžarja na zadnji poti z družbeno zastavo. Zbiramo se ob tričetrt na dve popoldne pri Jugoslovanski tiskarni.

lj Pogrebno društvo Marijine bratovščine v Ljubljani nujno opozarja vse svoje člane, da morajo, kakor je sklenil občni zbor in je določila odborova seja z dne 28. t. m., biti vsi še neporavnani letni prispevki popolnoma vplačani najpozneje do dne **1. februarja 1925.** Kdor bi jih do tega dne ne poravnal, bo iz seznama društvenikov črtan. — Novi člani se sprejemajo vsako nedeljo od 2. do pol 4. popoldne v društveni pisarni: Ljubljana, Hrenova ulica št. 6, kjer se dajejo tudi vsa pojasnila. — Odbor.

lj Miklavž pride v ponedeljek, dne 1. decembra ob 5. popoldne izbirat lepih darov za deco in odrasle v trgovino M. Tičar, Šelenburgova ulica.

lj Stavba čekovnega urada. Pretekle dni so začeli na svetu nekdanje vojaške bolnice (vogal Aleksandrove ceste in Tomanove ul.) podirati zadnjo hišo, ki je še preostala iz predpotresne dobe. Dotični prostor je kupil tukajšnji čekovni zavod, ki namerava postaviti ondi svoje novo uradno poslopje. Kakšen obseg bo imela nova stavba, nam ni znano, tudi ne, koliko znaša event. že dovoljeni kredit, bojimo se pa, da bo država — kakor je že njena slaba navada — pač poskrbela za uradne prostore, ne pa hkrati tudi za stanovanja zavodovega uradništva. Ker se s stavbo še ni pričelo in baje tudi načrti še niso definitivno gotovi, je sedaj še čas, da se v novi hiši vsaj za nekaj uradnikov čekovnega zavoda priredijo primerna stanovanja z 2, največ 3 sobami. Taka dobičkanosna državna ustanova, kakor je ljubljanski čekovni zavod (pogledati je treba samo bilanco za zadnje leto 1923, pa tudi za prejšnja leta!) pač lahko žrtvuje par milijonov več, da obenem z uradnim poslopjem sezida tudi stanovanja svojemu uradništvu, ki mu tako vestno in marljivo služi. Ker sedaj parlament ne zboruje, apelujemo na ravnateljstvo čekovnega zavoda, naj se z vso odločnostjo zavzame za tak načrt zgradbe, ki bo poleg uradnih prostorov predvideval tudi še kakih 8—10 družinskih stanovanj za uradništvo, seveda nikakor ne v podstrešju ali v podzemnih prostorih. Od poštnega, finančnega in trgovinskega ministrstva, katerim je zavod podrejen, smemo pač pričakovati, da ne bodo odklonili tega tako utemeljenega predloga, osobito še, ker je sredstev dovelj na razpolago iz imovine zavoda samega. Saj ni potreba postavljati kako razkošno reprezentančno palačo, ki bi zahtevala drage okraske in opremo in sploh čezmerne izdatke, zadostuje večje, trinadstropno poslopje v priprostem, toda okusnem slogu, ki naj služi zgolj praktičnim potrebam državnega urada in kot stanovanjska hiša. — Upamo, da naš nasvet ne bo zaman in da nismo prišli prepozno.

lj Mestni magistrat ljubljanski je daroval Podpornemu društvu slepih v Ljubljani, Wolfova ulica 12, znesek Din 2000, za kar se v imenu odbora in celega društva kar najtopleje zahvaljuje njegov predsednik G. F. Jurasek.

lj Koncert v kavarni Evropa se vrši danes v soboto. Svira dravska gbdoa. Začetek ob 9. zvečer.

lj Umrli so v Ljubljani: Josipina Veligovšek, šiviljska učenka, 15 let. — Anton Suhadolnik, delavec, 53 let. — Frančiška Langerhole, žena železniškega čuvaja, 49 let.

lj Prijazen borač. Nekarman Karel, prileten moažkar, trgovski sotrudnik s Poljanske ceste 30, se ga je 27. t. m. že dopoldne malo nalezel. Je drugače »nobel« gospod, skoro ustrezajoč vsem pravilom današnje mode, takorekoč »šimi«, toda izpozabil se je in jel beračiti od gostilne do gostilne. Seveda »nobel« gospod ni bil zadovoljen z malimi darovi, zavračal jih je in precej samozavestno in oblastno zahteval večjih — pač stanu primernih. Seveda gostom take vrste beračenje ni bilo povšeči in ni čuda, da ga je pri tem poslu ustavil in prekinil stražnik. Možakar se je pa razkoračil in zadrl: »Kva pa maš tle za upraut, vlačuga talijanska, sodrga pasja, lačna« in da bi dal svojim besedam večji efekt, mu je za »nameček« še dvakrat pljunil v obraz. Stražnik ga je seveda »snel« in bo imel dosti prilike, da si ohladi svoj govorniški talent. Je pa Nekarman na policiji kakor tudi na sodniji zelo poznana osebnost. Radi raznih deliktov se je gospodom na obeh instancah že »samo« 42 krat predstavil in ravno tolikokrat je bil seveda tudi nagrajen z nagradami, kakršne delijo na takih mestih.

lj Na vse pomislijo tatovi pri svojem poslu. Zima je tu, obleči se treba in obleka v tem času najlaže gre v »kšeft«. Staknejo pa tatovi tudi vse. 27. t. m. se je prikradel neznanec skozi okno v stanovanje Franca Tavčarja na Dunajski cesti št. 84 ter odnesel za 2210 Din razne obleke. Iz stanovanja poštnega sluge Ivana Metelka na Vidovdanski cesti št. 8 si je pa nekdo privoščil srebrno uro, črn vojaški plašč in črn jopič. Osumljena je neka beračica, ki se je istega dne klatila od hiše do hiše in se sploh sumljivo obnašala.

lj Tatvine cerkvenih prtov so vedno pogostnejše. Iz cerkve sv. Jožefa so se preselili 27. t. m. v Florjansko cerkev in odnesli štiri oltarne prte. Dva sta iz bele kontenine, dva pa temnozelene barve. Vredni so 1000 Din.

lj Tatvina kolesa. Prelepa je jesen in preveč suha so pota, da bi tatovi pustili kolesa pri miru. Izpred trgovine Košak so ga odpeljali vojaku Alojziju Stergarju. Kolo je znamke »Kinta« št. 74.064, vredno 1500 Din.

lj Policijska kronika. Od 27. do 28. so bile vložene sledeče ovadbe: Radi tatvine 5, radi telesne poškodbe 1, radi prekoračenja policijske ure 4, radi pijanosti 2, radi prestopka avtopredpisov 2, radi prestopka obrtnega reda 1, radi zahajanja z odprto lučjo v podstrešje 1; aretacije: 2 radi prekoračenja državne meje, 1 radi pijanosti, 1 radi žaljenja straže in radi beračenja.

lj V nedeljo, dne 30. t. m., otvorim na novo urejen in moderno opremljen cvetlični paviljon. Glej oglas Viktor Korsika, Aleksandrova cesta.

Dr. OETKER-jev

prah za pudding

Dobi se povsod ali pa v tovarni

(Svetla glava.)

Jos. Reich, Maribor

Polhovgrajska vodna katastrofa.

Snoči je priredilo »Udruženje jugoslovanskih inženijerjev in arhitektov v Ljubljani« v univerzitetni dvorani jako zanimivo predavanje. Predaval je namreč gen. inspektor g. inž. Sbrizaj o hidrografiji in drugih tehničnih podrobnostih povodom polhovgrajske katastrofe. Uvodoma je omenjal g. predavatelj strašno katastrofo, ki je zadela vsled silnega neurja polhovgrajsko ozemlje in njegovo soseščino. To redko neurje, kakršnega tamkajšnji prebivalci ne pomnijo in ne vedo o takem niti starejše tradicije, je porušilo vsled nenadno naraslih voda veliko domov in več vodnih naprav. Nesreča je zahtevala tudi 18 človeških žrtev. O strašni katastrofi so obširno poročali naši listi in predavatelj je pokazal več slik o raznih porušenjih. Predavatelj se je zato omejil v svojem predavanju največ na vprašanje naraščanja vodne množine in odtok naraslih voda. Pred vsem je bilo čudno, da ombrometrične postaje Trata, Vrhnika in Ljubljana niso javile nobenih izrednih porastkov padavin. Vsled tega je obrnil predavatelj svojo pozornost na Savo in hidrograf pri Litiji je nudil presenetljivo sliko. — Silno neurje se je pričelo okoli 9. ure zvečer in je trajalo intenzivno okoli dve uri. Sava pa je začela rasti v Litiji šele okoli četrt na pet zjutraj. Narasla voda je prihajala torej od mesta katastrofe pa do tja šele v približno sedmih urah. In voda je naraščala pri Litiji res rapidno in je narasla v kratkem času od 40 cm na 180 cm. Nato je začela voda zopet hitro padati in je padla do 11 dopoldne zopet na 80 cm. To je bila namreč samo voda Sore in njenih dotokov. Vpliv Ljubljanice odnosno Gradaščice pa se je pokazal še le 7 ur kasneje. Takrat je Sava zopet napela višinski vodni lok precej visoko, nakar še le je polagoma padel proti prvotni višini pred neurjem. Zanimiva je bila tudi ugotovitev vodne množine. Ugotovil je, da je padlo v oni kratki dobi na približno 50 km² okroglo 3,700.000 kub. metrov vode. To je bila izredno ogromna padavina in se lahko primerja z najhujšimi neurji, ki jih značijo hidrografični zapiski Švice in Francije. Če vpoštevamo še padce teh pritokov, na primer potoka Ločnica in Hrastovica, ki imata od 23 do 48 pro mile padca in padec Malega Grabna odnosno Gradaščice, ki ima do Dobrove 2 pro mile, v zadnjem delu pa 9 in pol pro mile, je jasno, zakaj se je vpliv Gradaščice odnosno Ljubljanice pokazal še le čez 7 ur. — Nato je prešel govornik na tehnične strani katastrofe. Strma pobočja potokov obstojajo večinoma iz perma, škrilovca in dolomita. Dolomit je še precej trden in ne povzroča dosti vsadov. Odtrgajo se večinoma le velike skale, ki so izpodjedene. Nasprotno pa sta perm in škrilovec zelo odplavljiva in sta povzročila tudi največ vsadov na strmih pobrežjih. Ogromne množine odplavljene pogreznine so se najezile in napravile ogromno škodo. Zanimiv je bil vzgled, ki nam ga je nudila ravno ta katastrofa, kako nevarno je takozvano zapiranje vodnih ožin z raznimi vodnimi in industrijskimi napravami. Voda mora imeti prost odtok posebno v takih ožinah, drugače se nabere, pritisne z ogromno silo in pogin je neizogiben. To se je pokazalo posebno na žagah Aličevi ob Ločnici in Fojkarjevi in Petačevi v Hrastovici. Posebno nevarne so žage na stiku dveh jarkov. Tam se napravi v slučaju porasta vode naravnost vodni mlin, ki vse zmelje, dvigne, poruši in odnese. Tudi je pokazala ta katastrofa, kako usodno je zidanje hiš in zgradb ob vodah brez temeljev, zakar bi se morale tudi stavbne oblasti zanimati. Dobro varstvo proti takim pogubonosnim obrežnim vsadom so tudi gozdovi, kjer se opaža povsod veliko menj vsadov kot na koseninah in pašnikih. Še bolje varstvo proti takim katastrofam pa so seveda zagrajevalna dela takih voda in je treba tej akciji posvečati večjo pozornost, ker denar za taka dela gotovo ni izgubljen.

V tolažbo prizadetim in ogroženim je predavatelj povedal, da se je zanimal, kdaj bi se utegnilo zopet kaj sličnega pripetiti. Na več mestih se mu je reklo, da se ponavljajo podobne katastrofe v teh krajih približno na 300 let, on pa trdi sodeč po vseh znakih in možnih virih študija, da take katastrofe nimamo pričakovati še 1000 let, s čemer je zaključil svoje res zanimivo predavanje.

Obsojen Orjunec Galzigna.

Razprava proti dalmatinskemu akademiku Orjuncu Galzigni se je nadaljevala pri tukajšnjem okrajnem sodišču v petek, dne 28. novembra. Kakor smo že svoječasno poročali, je Galzigna v družbi inž. Marka (prej Ferdinanda) Kranjca napadel dne 7. junija t. l. v Zalaznikovi kavarni mirne kavarniške goste in pretepel in znatno poškodoval stavca naše tiskarne g. Metoda Golmajerja. Oba »junaka« inž. Kranjec in akademik Galzigna sta pred sodiščem prvotno skušala svoje dejanje popolnoma — utajiti. Tajila sta skratka vse, toda številne priče, ki so bile tekom procesa zaslišane, so z vso natančnostjo in gotovostjo popisale sirov nastop orjunskih »junakov«, zato sta se slednjič obtoženca zatekla k svojim tovarišem iz »Orjune« in jih ponudila sodišču kot priče, da bi po njih dokazovala svojo nekrivdo, toda zagovora obtožencev niti te priče niso mogle potrditi. Kazensko posto-

panje proti inž. Kranjcu je bilo pri predzadnji razpravi izločeno, ker je teklo proti njemu istočasno kazensko postopanje pri okrožnem sodišču v Celju. Včeraj se je vršila le razprava proti tajniku »Orjune« Galzigni«. Izmed zaslišanih prič s strani »Orjune« se je v sodni dvorani posebno nekorektno obnašal neki France Urbanc, fin. računski svetnik pri delegaciji ministrstva financ in je med izpovedbo zaprisežene priče g. Ivana Zomerja zakričal v sodni dvorani: »To je laž!« Tako obnašanje državnega uradnika v sodni dvorani je zelo značilno in kaže, kako raste orjunskim »junakom« greben, odkar se zopet počutijo pod okriljem dr. Žerjava.

Pri včerajšnji razpravi zaslišane priče so v bistvu vse potrdile obtožbo in so se z izpovedbami pri prejšnjih razpravah zaslišanih prič v glavnem ujemale.

Obdolženca Galzigno je zastopal dr. Klepec, zasebnega udeleženca g. Golmajerja pa dr. Stanovnik, ki je v svojem zaključnem govoru poudarjal, da gre v tem slučaju za to, da sodišče eksemplarično kaznuje obdolženca, ki se je udeleževal sistematičnega nasilja nad Ljubljančani-domačini, dasiravno je kot Dalmatinec užival gostoljubje v našem mestu. Galzigna je eden tistih Orjuncev, ki so letošnje poletje dan na dan napadali mirne Ljubljančane, povzročali po gostilnah in kavarnah pretepe in nemire ter škodo lastnikom lokalov in si pod geslom »nacijonalizma« lastili pravice policije in oblasti, da so mogli pod to krinko uganjati nasilja in tolovajstva.

Galzigna je bil obsojen na 150 Din denarne globe ali 2 dni zapora po § 411 kaz. zak. ter na plačilo odškodnine g. Golmajerju za bolečine 150 Din in povračilo vseh pravdnih stroškov. Prihodnjič pride na vrsto inž. Kranjec, katerega je baje celjsko sodišče včeraj izpustilo iz zaporov.

Prosveta.

pr II. umetniško razstavo priredi v dvorani Narodne čitalnice v Kranju akademični slikar Franjo Kopač. Otvoritev v nedeljo, dne 30. t. m. ob 11. uri. Razstava ostane odprta v nedeljo od 11.—13. ure, ostale dni od 11.—16., vštevši do petka, dne 5. decembra 1924.

Narodno gledališče v Ljubljani.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Sobota, 29. novembra: **Zaprto** (generalna vaja).

Nedelja, 30. novembra: **Sumljiva oseba.** Izven.

Pondeljek, 1. decembra: **Veronika Deseniška,** slavnostna predstava v proslavo narodnega praznika.

OPERA.

Začetek od pol 8. uri zvečer.

Sobota, 29. novembra: **Jenufa.** Red E.

Nedelja, 30. novembra ob 3 popoldne: **Netopir.** Izven.

Pondeljek, 1. decembra: **Zaprto.**

Opera. V nedeljo, dne 30. novembra se vprizori v opernem gledališču «Netopir« ob 3. popoldne. Ta priljubljena komična opereta se poje v Narodnem gledališču z vedno naraščajočim uspehom. V nedeljo pa bo imelo tudi občinstvo izven Ljubljane priliko poslušati to melodijozno in zelo zabavno delo slavnega J. Strausa, ki je napisal toliko prikupljive glasbe.

Za premiero «Veronike Deseniške«, ki bo 1. decembra t. l., je do malega že vse gledališče razprodano. Prva repriza bo v sredo 3. decembra, druga v nedeljo, dne 7. decembra. Obakrat izven abonmanov.

Narodno gledališče v Mariboru.

Sobota, 29. nov.: »Trubadur«. Ab. D.
Nedelja, 30. nov.: »Apolonov hram«. Ab. C.

Naznanila.

Frančiškanska dekliška Marijina kongregacija priredi v nedeljo, dne 30. t. m. ob 4.30 popoldne v dvorani Rokodelskega doma igro «Trije božični večeri«. Vstopnice se dobijo na porti oo. frančiškanov in pred predstavo pri blagajni. Vsi vljudno vabljeni.

Orliški krožek »Šentpeterskega prosvet. društva« priredi jutri ob pol 20. v društvenih prostorih, Župnijska ulica 1, čajni večer z dvema dramatičnima prizoroma, s šaljivo pošto in prosto zabavo. Vstopnina Din 2. K vdeležbi vabi odbor.

V Stolni prosveti predava prihodnji pondeljek zvečer ob 8. v družbeni dvorani v Križankah g. dr. Jos. Debevec o potovanju po Srbiji.

Ljudska visoka šola v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 30. t. m. ob 10. dop. v zbornični dvorani na univerzi javno, vsakomur dostopno predavanje o naslednjem predmetu: Cerkev in politika. Predava g. univ. prof. dr. G. Rožman.

Zveza služkinj ima v nedeljo, dne 30. novembra, ob pol petih popoldne predavanje v Alojzijevišču.

Ježica. V nedeljo, dne 30. nov. 1924, se uprizori v društvenem domu drama kmetskega življenja v štirih dejanjih »Dom«. Začetek ob treh popoldan. Vsi uljudno vabljeni.

Na Jesenicah priredi godbeni odsek KDD v nedeljo, 30. novembra točno ob 8. zvečer v svojem domu orkestralni koncert s sledečim programom: 1. V. Lalak: Iz čeških gora, koncertna koračnica. 2. J. Straus: Ouvertura iz operete: »Princ Matuzalem«. 3. J. Verdi: Poutpouri iz opere: »Rigoletto«. 4. Iv. Zajc: Jugoslovanski kolo. — 10 minut odmora. — 5. E. Adamič: Kje si, dragi, da te ni — dvospev v G-molu. 6. Dvořak: Češki narodni potpouri. 7. Bellini: Ouvertoura iz opere: »Norma«. 8. F. Fhotow: Potpouri iz opere »Marta«. 9. C. Millăcker: »Mladi mornarji«, koncertna koračnica. — Vstopnina: Parter I. 10 Din, II. 8 Din, III. 6 Din. Balkon I. 10 Din, II. 8 Din. Vabljeni vljudno tudi okoličani, ker so zveze vlakov jako ugodne!

Izpred sodišča.

Razne sodbe. V Predtrgu pri Radovljici na Gorenjskem je napeljal France Varl od svojega štedilnika cevi tako nerodno ob ostrešnem tramu, da je bila nevarnost, da se tram vname in povzroči lahko velik požar. Ta tram se je tudi že enkrat začel vnemati, vendar pa je preprečila večjo nesrečo žena hišnega gospodarja Ignacija Valanta. Varl je bil obsojen radi te nerodnosti po § 440, ker je opustil predpisan ogled, na 50 Din globe ali 24 ur zapora, in mora plačati stroške in pa 150 Din škode za ožgani tram. Tudi on se je pritožil in se je skliceval, da bi moral gospodar skrbeti, kako so speljane dimnikove cevi po hiši, posebno še, ker je vedel, da si je on cev sam napeljal. Toda vzklicni senat je njegov vzklic zavrnil in je potrdil prvo sodbo. — «Beračila sva, za delo pa nisva vprašala, ker je premraz.« Tako sta se zagovarjala pred okrajnim sodnikom brez poselna Lauter in Špitaler, katera je zasačil stražnik pri beračenju in sta bila obsojena radi postopanja po mestu brez dela vsak na 1 mesec zapora. Pri Lautarju, ki je že star grešnik, pa je odredil prvi sodnik tudi, da ga oddajo po prestani kazni v prisilno delavnico. Oba sta se pritožila, češ, da je to vendar malo preveč kazni. Zagovarjala sta se tudi, da sta bila le malo časa brez dela, kar je razvidno iz delavske knjižice, ki jo je odvzela policija. Senat je odredil z ozirom na ta zagovor, da se preskrbi knjižica, nakar se bo o njihovi krivdi in kazni nadalje obravnavalo.

Po svetu.

Gospodarstvo Egipta.

Toliko se govori danes o Egiptu in o njegovem sporu z Anglijo. Zato je prav, če pogledamo nekoliko na gospodarske razmere Egipta. Za poljedelstvo uporabljiva površina Egipta je znašala leta 1923 8.3 milijone fedanov; ker je fedan približno 60 arov, torej okoli pet milijonov hektarov. 2.7 milijonov fedanov ni bilo izrabljenih. Kmetje, felahi imenovani, tvorijo okoli 62 odstotkov egiptskega prebivalstva. Posestva so večinoma majhna, pod 30 ha. Večina felahov, stanujoča zelo na gosto ob bregovih Nila, nima svojega posestva, so le nekakšni poljedelski delavci.

Egipet je v prvi vrsti poljedelska dežela. Najvažnejši pridelek je bombaž. Njegova kultura je pokrivala v gospodarskem letu 1919-20 1.6 milj. fedanov, 1920-21 1.8, 1921-22 1.3, 1922-23 1.8. Pridelek je kolebal v teh letih med 4.3 in 6.7 milijoni kantarov; kantar bombaža je 100 angleških funtov, okoli 45 kg. Skoro ves bombažev pridelek gre na Angleško, tam ga predelajo in pošljejo naprej.

Tudi v zunanji trgovini je Anglija na prvem mestu. Leta 1923 so izvozili iz Egipta na Angleško za 28 milijonov egiptskih funtov poljedelskih in drugih pridelkov, v Francijo samo 6.7, Italijo 3.7, Nemčijo 2.5. Bilanca egiptske zunanje trgovine je zelo aktivna. Dovoz iz Anglije je znašal lani 14.7 milijonov funtov, iz Italije 4.3, Francije 3.8, Nemčije 2.7 itd.

Poleg bombaža pridela Egipt predvsem žito (leta 1922 n. pr za milijon ton pšenice, za četrt milijona ton ječmena), fižol, lečo, čebulo, koruzo, sladkorni trs itd. Tudi notranji zakladi zemlje so precejšnji: leta 1922 60.000 ton fosfatov, 173.000 ton petroleja, 104.000 ton manganove rude, potem natron, sulfati, sol, mavec i. dr. Industrija se peča skoraj izključno s predelovanjem sladkornega trsa, le v mestih se je začel javljati tudi začetek drugih industrij.

Povod konflikta je naprava velikega jeza čez Modri Nil v Egiptskem Sudanu. Egipčani pravijo, da bo imel Nil potem za Egipet premalo vode. A ni tako; nevtralni inženerji so ugotovili, da bi ostalo za Egipet še zmeraj dosti vode. Nekaj drugega je: če bodo sadili Angleži v Sudanu bombaž, ga ne bodo kupovali v Egiptu.

* * *

sv Tatvina čekovnega denarja na Dunaju. V dunajskem hotelu »Bristol« je bil dne 17. novembra okraden trgovec Harold Sinclair iz Newyorka. Tatovi so morali trgovca že preje dobro oprezovati, odnesli so mu iz neke torbe 2 »Traveller« čeka, eden za 650 dolarjev, drugi za 800 dolarjev. Prvi s podpisom Sinclair Harold, drugi žene Sinclair Lile; oba čeka sta bila izdana od »Bank-Trust-Compagnie«. Nadalje so mu še pobrali 42 milijonov avstrijskih kron v bankovcih po 500.000, 5000 francoskih frankov, bankovec za 50 dolarjev, eno brošo iz platine z devetimi vdelanimi briljanti, in nekaj zlatnine. Tatvine je osumljen neki trgovec Charles Sprogo, ki je že v letu 1922 prenočeval po dunajskih hotelih pod raznimi naslovi. Pristojen je najbrž v Varšavo. Oblasti ga povsod zasledujejo.

sv Ruski begunci pri papežu. Dne 25. t. m. je papež Pij XI. sprejel v avdienci, ki je imela zelo prisrčen značaj, 60 ruskih beguncev, povečini pravoslavne vere, ki jih vzdržuje krožek šentpeterskega mestnega okraja v Rimu. Redno prispeva zanje tudi sv. oče. Ruske matere so prinesle s seboj tudi svoje otročiče. Sv. očetu se je v imenu beguncev zahvalil 80 letni bivši generalni konzul Krebel, nakar je imel papež prisrčen govor na begunce. Končno jim je podelil svoj blagoslov in rekel, da velja blagoslov tudi za vse tiste nenavzoče ruske begunce, ki si tega blagoslova žele.

sv V železniških vozeh od lakote umrli. Iz Tien-Tsina poročajo, da so tamkaj te dni našli na stranskem tiru dva živinska vagona, v katerih je bilo 63 mrtvih kulijev. To so bili naborniki, ki so jih bili poslali v neko garnizijo, a pomotoma so vozove spravili na stranski tir in jih tamkaj pozabili. Vozova sta bila od zunaj trdno zaprta. Naborniki so od lakote in mraza vsi umrli.

sv Nazadovanje komunizma na Severnem Češkem. Te dni so se na Severnem Češkem vršile volitve delegatov za občni zbor socialističnega severnočeškega konsumnega društva. Pred dvema letoma so dobili komunisti pri enakih volitvah nad 100 zastopnikov, topot pa le še 23.

sv Blamaža čeških fašistov. Češki fašisti so sklicali te dni v Smichovu shod. Govorniki so ostro napadali predsednika republike Masaryka in zunanjega ministra Beneša ter zahtevali, da se v Pragi takoj proglasi fašistovska diktatura. Dalje so zahtevali, da mora zunanji minister takoj odstopiti. Zborovalci, ki so bili sami nefašisti, so se tem zahtevam rogali in zapustili shod, tako da je ostalo v dvorani samo deset oseb.

sv Avtomobilizacija Pariza. Pariška L'Illustration je priobčila dve zanimivi sliki nekega velikega pariškega trga: eno iz leta 1894, drugo iz 1924. Na prvi vidiš samo konjske vprege, na drugi samo avtomobile. Pred par leti smo videli sliko, kako se gnetejo avtomobilisti in zračni letavci okoli edinega konja, ki je v mesto zašel, in ga občudujejo kot občudujemo mi starine v muzeju. Pariški občinski svet je šel sedaj preko normalnega razvoja, ki bi konja itak izrinil, in pravi, da v 20. stoletju ni za konja nobenega prostora več. Na boulevardih, najbolj obljudenih cestah in šetališčih, je od dveh popoldne do sedmih zvečer vsak obrat s konji prepovedan. To je prvi korak do popolne prepovedi, ki bo prišla takrat, ko bo avtomobilizacija francoskega glavnega mesta popolna.

sv Sovjetski hlodi. Poljska vlada je zadržala v Stolbcih, obmejni postaji, večjo pošiljatev hlodov za Anglijo. Carinska oblast je prepovedala temu lesu prehod čez poljsko ozemlje, ker so bili vsi hlodi skrbno popisani s pozdravi in karikaturami, namenjeni angleški komunistični stranki.

sv Huda kazen. Amerikanka Reed je bila že sedeminštiridesetič zaradi pijanosti aretirana. Sodišče, ki ščiti prohibicijo, ji je narekovalo izredno hudo kazen: skoz ves mesec mora priti vsak dan na prohibicijski urad in izpiti tam vselej 25 kozarcev vode.

sv Delfini se hranijo z ribami ter delajo ribičem znatno škodo. Dostikrat priplavajo ponoči do ribiških mrež ter pobero iz njih ribe, tako da najdejo ribiči naslednji dan prazne mreže. Radi tega jih pa tudi ribiči na vse pretege preganjajo. Nedavno tega so našli celo maso rib v delfinovem želodcu. Bilo je v njem ostankov več kakor od 7000 raznih rib. Delfini žro ribe vsakršne velikosti in so še posebno radi tega silno škodljivi, ker zasledujejo tudi ribje ikre.

Zanimivosti.

PTIČ STAVITELJ.

V Avstraliji živi ptič, ki je znan pod imenom megapodius dupperbi. Velik je kakor jerebica in tehta skoraj kilogram. Zgradi si 3 do 4 metre visoko gnezdo, ki meri v krogu 20 metrov, tako da znaša ves obseg 50 kubičnih metrov. V gnezdo nanosita samec in samica celo kopico zelišč in svežega listja. V to zelišče znese samica 6 do 8 jajc, ki so med seboj v enaki razdalji. Samica znese jajca, a dalje se ne briga zanje. Ne sedi na njih, ampak prepušča skrb za spočetje novega življenja tajnim naravnim silam. Zelišče in listje v gnezdu se začne kvasiti, s kvašenjem se razvija toplota, ki zdrži jajca v gnezdu primerno gorka, da se iz njih izvale mladi megapodiji. Ti ptiči se torej zvale s kvašenjem. Podoba je, da ptič megapodij nekako sluti, katera zelišča bolj pospešujejo kvašenje, ker znaša samo kvašenje pospešujoče rastline.

V ENI MINUTI SI MRTEV.

Tako je zapisano na nekaterih vogalih newyorških ulic in cest. Ves svet, ki ga pokriva Newyork s svojimi predmestji in parki, meri skoraj 10.000 kvadratnih kilometrov — nekdanja Kranjska —, prebivalcev ima pa Nehyork 8,600.000. To je več kot dve tretjini vsega jugoslovanskega prebivalstva. In ker pride najmanj na vsakega četrtega človeka en avto, moramo računati z dvema milijonoma avtomobilov. Vsa Jugoslavija jih ima menda 5000. Promet se osredotoči na južnem koncu polotoka Manhattan, na katerem je sezidan pravi Newyork. Tam so vsa javna poslopja, mestna hiša, borze in tisoči trgovin, namešče nih v nebotičnikih. Preden se trgovine in tovarne odprejo, in potem ko se zatvorijo, je promet seveda tak, da si ga noben Evropejec ne more prav predstavljati, tudi Londončan ne. Samo en primer: že leta 1922. so samo v enem dnevu prepeljale predmestne železnice 1,200.000 ljudi, nadcestne in podzemske železnice pa 7 milijonov, torej več kot polovico Jugoslavije. Seveda bo promet bodočnosti nemoteno posloval le tedaj, če bodo odredili dalekosežne nove naprave. Najvažnejša odredba se tiče podzemskih cest. Pod že obstoječimi cestami bodo napravili druge, iste kakovosti, in bodo tako prve kleti lahko spremenili v trgovine. Napravili bodo nosilne stebre iz železobetona in bodo tako razdelili ceste v več vzporednih pasov; v vsakem pasu bo vozila posebna vrsta, v enem tovorni avtomobili, v drugem osebni itd. Hkrati bodo imele tu podzemske ceste še to prednost, da ne bo toliko križišč kakor zgoraj, promet se bo vršil veliko hitreje in bolj neovirano. Zaenkrat pa še niso tako daleč in se vrši razen železniškega še ves promet na zemlji in nad njo. In da ni preveč nesreč, so napravili na vogalih najbolj prometnih cest omenjeni napis ali pa so postavili tam stolpič s smrtjo v njem; režeče nam kaže zobe in napis ima v roki: Če ne boš previden, si v par sekundah moj!

SLAVNI ZDRAVNIK.

Sloviti zdravnik Levret je bil klican na dvor, da ozdravi soprogo francoskega prestolonaslednika. Prestolonaslednik mu je rekel: »No, gospod Levret, ste pač veseli, da smete zdraviti mojo ženo? S tem pridobite na slovesu.«

»Če bi slovesa že ne imel, bi me sploh tukaj ne bilo!«, je kratko odgovoril zdravnik.

RAZMIŠLJENOST.

Sir Isaac Newton, slavni angleški filozof, je bil neko jutro globoko zamišljen v težak problem, ki ga ni hotel pustiti, da bi zajtrkoval s svojo družino.

Njegova gospodinja, ki se je bala, da bi mu dolgi post ne škodoval, je poslala slugo z jajcem in ponvo v njegovo sobo. Slugi je bilo naročeno, naj skuha jajce v študijski sobi in počaka, da ga gospodar poje. Toda Newton, ki je hotel nadaljevati svoje študije problema, ga pošlje ven, rekoč, da si bo jajce že sam skuhal.

Sluga položi jajce poleg njegove ure, mu pove, da je treba jajce kuhati tri minute, in odide. Čez nekaj časa pride sluga pogledat, če je gospodar jajce že pojedel. Kako se pa začudi, ko ga vidi stati pri ognju z jajcem v roki, ura pa je bila v ponvi.

PREVIDEN VOZNIK.

Voznik pripelja nekega dne k carinski hišici s težkim tovorom. Uradnik pogleda skozi okno in vpraša, kaj ima na vozu. Voznik stopi prav do okna in mu zašepeče v uho: »Oves.« Uradnik ne more razumeti, zakaj mu voznik na glas ne pove, kaj ima na vozu, in začne sumiti, da ga hoče prevariti. Zato prišče vse žaklje prav natanko, toda ne najde drugega nego oves. Nato vpraša voznika, zakaj dela tako skrivnost z ovsom.

»Ali ne veste, gospod,« pravi, »da je sedaj oves jako drag in zato ga moram konjem nekaj utrgati. Prejšnji teden niso videli niti zrnja in če bi omenil oves na glas, sem prepričan, da bi ne napravili niti koraka ne, dokler bi jim ga ne dal.«

ČUDOVITO MAŠČEVANJE.

Neka gospa je imela jako lepo mačko.

Soseda Mrs. Jones je naročila svojemu služabniku, naj jo ubije, ker se boji, da ji ne požre kanarčka.

Služabnik stori, kar mu je bilo ukazano.

Gospa, ki je imela mačko zelo rada, se je na moč razjezila, ko je slišala, da je njeno mačko ubil sosedin služabnik. Poslala je mišje pasti vsem svojim prijateljicam in ko je dobila kakih dvesto ali tristo miši, jih je dela v zaboj in poslala svoji kruti sosedi, ki je radovedno zaboj odprla, misleč, da je v njem kako čedno darilo. V njen največji strah pa je bil zaboj poln miši, ki so poskakale kaj hitro iz njega in napolnile vso hišo. Na dnu zaboja pa je bil listek od sosede, a na njem je bilo napisano: »Madam, ker ste ubili mojo mačko, si Vam usojam poslati svoje miši.«

FRIDERIK VELIKI IN MLINAR.

Ko je Friderik II pruski zidal svoj grad Sans-Sauci, se je zgodilo, da mu je bil neki mlin zelo na poti, in hotel je izvedeti, koliko zahteva mlinar zanj.

Mlinar je odgovoril, da ima njegova rodbina mlin že dolgo, dolgo let v posesti in da ga ne proda. Kralj ga prosi na vse načine, obljubi mu, da mu sezida mlin na boljšem kraju, poleg tega pa mu še plača, kolikor zahteva; toda trmasti mlinar noče prodati.

Kralj postane nazadnje jezen. Pošlje ponj in mu reče srdito:

»Zakaj ne marate prodati mlina? Ali ne veste, da ga lahko vzamem ne da bi dal vinar zanj?«

»Res je,« odgovori mlinar, »če bi ne bilo zbornega sodišča v Berlinu.«* In kralj je odnehal.

---

* Takega zaupanja v justico v Jugoslaviji še dolgo ne bo...

Gospodarstvo.

Ravnatelj Andrej Žmavc, Maribor:

O kulturi vinske trte.

Žlahtno ali evropsko vinsko trto (vitis vinifera) so vzgojili naši pradedje iz divje trte ali vinike. Le-ta se je pojavila že v prazgodovinski dobi, in sicer se je razvilo iz nje mnogo zvrsti. Danes uspeva divja trta izredno bohotno v zapadni Transkavkaziji, od koder se je razširila po Armeniji, Perziji, Turkestanu, Krimu, Podolskem, Besarabiji in po vseh pokrajinah okoli Sredozemskega morja; preko Male Azije je dospela v Severno Afriko, Anatolijo, Palestino, Tunis, Alžir in Maroko, preko Romunije pa se je razširila v Podonavje, na Tirolsko, na Badensko, v Alzacijo in Francijo.

Bržkone so začeli vinariti v pokrajinah severno Kavkaza in Kaspiškega jezera, morda tudi v zapadni Mali Aziji. Dokazano pa je, da so gojili vinsko trto Egipčani že kakih pet tisoč let pred Kr. Sredi drugega tisočletja pr. Kr. so že marljivo vinarili po Srednji Grčiji, za Homerja (okoli 900 pr. Kr.) pa je bilo vinarstvo že po vsej Grčiji in Mali Aziji jako razvito.

V Italiji se je razvilo najprej poljedelstvo in šele pozneje vinarstvo; pri najstarejših obredih so še rabili mleko namesto vina. V petem stoletju pr. Kr. proslavlja Sofoklej (496—406 pr. Kr.) Italijo kot vinorodno deželo; vinarili pa so v Zgornji in Srednji Italiji že v železni dobi, nekako početkom prvega tisočletja pr. Kr., dozdevno neodvisno od Grkov, dasi so le-ti gojili trto že mnogo prej. Rimljani so razširili vinarstvo po Španskem in po severnih alpskih deželah.

V Franciji se je udomačila vinska trta že prej in se je kmalu tako razširila, da so skušali vinarstvo omejiti radi preteče velike nadprodukcije vina.

Vinska trta se je v Galiciji v drugem stoletju po Kr. dalje razširjala in je rimski cesar Prob (276—282 po Kr.) nje nego še posebno pospeševal. Skoro istočasno so širili vinsko trto v Podonavju in Porenju.

V poznejših stoletjih so začeli uvaževati boljše vinske kvalitete, radi katerih so proizvodi zlasti severnega pasa vinogradništva daleč zasloveli že v 18. stoletju; pri tem so si stekli osobitih zaslug samostani, v prvi vrsti benediktinski.

Staro vinogradništvo je bilo sredi 19. stoletja na višku; toda tekom tega stoletja so se zanesli iz Amerike v Evropo razni škodljivci in zajedalke, ki so naglo pustošile naše vinograde. Na trtah se je najprej pojavil oidij, in sicer že leta 1845. v angleških rastlinjakih (po angleškem vrtnarju Tucker se imenuje grozdna plesen »oidium Tuckeri«), leta 1848. na Francoskem, leta 1850. na Tirolskem itd.; tako je francoska vinska produkcija, ki je znašala leta 1850. nad 45 milijonov hl, padla radi oidija v letu 1854. na 11 milijonov hl, tedaj na pičlo četrtino prejšnjega pridelka. Peronospora pa ugonablja evropske vinograde od leta 1878. dalje in povzroča neizmerno škodo. Leta 1879. je bila po Francoskem že povsod razširjena, leta 1880. po vsej Italiji, po Tirolskem, po Sloveniji, Istri, Španiji, Alzaciji, dve leti pozneje so jo zasledili v Porenju in v Švici, na Nižjem Avstrijskem pri Kremsu pa šele leta 1888. Začetkoma je peronospora nastopala bolj pozno (šele septembra) in ni toliko škodovala kot danes, ko se pojavlja navadno že maja in ima torej mnogo časa za pustošenje. Še pred njo — okoli leta 1860. — smo dobili v Evropo — najprej na Francosko — iz Amerike trsno uš, ki onemogočuje staro vinarstvo brez cepljenja in zahteva nove vzgojne načine, ki so v glavnem premagali to nevarno zajedalko in nas danes najbolj zanimajo. V današnji Sloveniji so trsno uš zasledili najprej v občini Kapele pri Brežicah (v Sotlski dolini) leta 1880., v krškem okraju leta 1884., v ptujskem okraju leta 1886., v novomeškem in črnomeljskem okraju leta 1887., v mariborskem okraju leta 1888. itd. V koprskem okraju (Istra) se je pojavila trsna uš tudi že leta 1880., precej pozneje — leta 1894. — pa v Dalmaciji. Nekako v istem redu se je po navedenih pokrajinah razvijalo novo vinarstvo.

Ker se je v novejšem času nega vinske trte tudi drugod močno razvila, preti našemu vinarstvu nova nevarnost: svetovna nadprodukcija vina in hudo tekmovanje na vinskem trgu. Tako se je kultura vinske trte močno razširila v Kaplandu od leta 1653. dalje, začetkom 19. stoletja se je prenesla v Ameriko, zlasti v Kalifornijo in v države Newyork, Ohio, Missouri in v Kanado; vedno več vinogradov je v Argentiniji, v Chileu, Peruu, v Braziliji in v Urugvayu; v Alžiru in Tunisu so pa vinograde obnovili in povečali. Na Kitajskem je vinska trta že stara znanka, v Avstraliji se goji od leta 1862. in je — sicer v manjšem obsegu — udomačena celo v Japonski od leta 1883.

Izgledi za evropsko in posebej za jugoslovansko vinstvo niso najugodnejši; osobito v severnem pasu jugoslovanskega vinogradništva — predvsem tedaj v Sloveniji — zahtevajo nove gospodarske razmere dvajsetega stoletja z neizprosno doslednostjo pametno omejitev kulture vinske trte na najprikladnejše lege; treba je smotrnejšega dela v vinogradih, boljših vrst in razumnejšega kletarstva. Zato pa zasluži predmet tem večjo pažnjo.

Tržno poročilo.

Tekstilije. Ugledna češkoslovaška gospodarska revija presoja položaj na našem tekstilnem trgu nastopno: Splošen položaj na tekstilnem trgu se je v zadnjem času nekoliko izboljšal. Opaža se, da imajo ljudje zopet denar; kmet je svoje pridelke večinoma že vnovčil in za izvoženo blago prihaja iz inozemstva izkupilo. Nasprotno bi bila pa trditev, da je denarna kriza že odpravljena, preuranjena in neutemeljena. Pomanjkanje denarja se čuti kakor dosedaj in cela vrsta srednjih grosistov je v slabem položaju. Zaradi počasnega dotoka denarnih sredstev se vrše plačila zelo težko. Pričakuje se, da se položaj temeljito izboljšuje v zvezi z izvozom in neprestanim dotokom denarja iz inozemstva. — Zadnja kriza je povzročila, da so detajlisti razmeroma preskrbljeni, tako da naročila za spomlad kolikor mogoče omejujejo. Iz tega se more sklepati, da bodo spomladanske kupčije precej slabe. Vsemu temu se pridružuje še italijanska konkurenca, ki se vedno bolj uveljavlja. Posebno glede bombaževine si hočejo Italijani pridobiti zopet prvo mesto na jugoslovanskem trgu. V 2. četrtletju 1924 je bila Češkoslovaška glede uvoza bombaževih tekstilnih izdelkov na prvem mestu. Glede oksfordov in cefirov izkušajo Italijani ponarejati češkoslovaške vzorce, pa se jim to vsaj glede razvrstitve barv ne posreča. Italijanski vzorci so bledi in nejasni. Glavno težavo, da si ohranijo jugoslovanski trg, ne povzroča češkoslovaškim importerjem toliko razlike v cenah, kolikor dobavni pogoji. Češkoslovaški eksporterji prodajajo proti plačilu tekom 60, 90 do 100 dni, dočim ponujajo Italijani 150 dnevni do šestmesečni kredit. Zamudne obresti zaračunavajo češkoslovaški importerji po 12—18 odstot. pro anno, dočim se zadovoljujejo Italijani le z 8 odstot. Priporočljivo bi bilo, da se češkoslovaški eksportni kredit poceni.

* * *

g **Fuzija Slavenske in Ljubljanske Kreditne banke.** »Belgrader Zeitung« poroča iz Zagreba: Kakor znano, ima Länderbank 60% delnic Slavenske banke in Slavenska banka večino delnic Ljubljanske Kreditne banke. Tako je prišla Länderbank do odločujočega vpliva v obeh denarnih zavodih. Länderbank hoče sedaj oba denarna zavoda fuzijonirati pod imenom Slavenska Kreditna banka. Centrala te banke bi bila v Ljubljani. Za predsednika te banke bi bil dr. Karel Triller, dosedanji predsednik Ljubljanske Kreditne banke, podpredsednik pa Praprotnik. S tem pa ni bil zadovoljen Vladimir Arko in je odstopil. Ta novi aranžman o fuziji imenovanih dveh zavodov se bo v kratkem izvršil.

g **Les naprodaj.** Na Opatovi gori kr. šumske uprave v Kostanjevici se odda 1000 plm bukovega porabnega lesa. Ponudbe s takso 100 Din naj se vlože pri direkciji šum v Ljubljani (Križanke) do 6. decembra 1924 do enajstih dopoldan. 7510

g **Ustavljen prevzem blaga.** Prevzemanje in odpravljanje vagonskega blaga in drugih železniških pošiljk, ki so usmerjene za Trst, je do nadaljnjega ustavljeno.

g **Krediti za odkup svilenih kokonov.** Vlada je odobrila kredit v znesku 5 milijonov dinarjev za izplačilo državnega dolga tvornicam svile in gojilcem svilenih kokonov.

g **Ekonomsko-finančni odbor.** Vlada je ponovno vzpostavila ekonomsko-finančni odbor, kakor je že obstojal. V njem se nahajajo ministri za finance, poljedelstvo, trgovino in industrijo, socialno politiko, gozdove in rudnike, promet in gradbe.

g **Zakaj zaračunava železniška uprava vozarino v prometu s postajami bivše južne železnice po lomljeni tarifi.** »Trg. List« piše: Proge bivše južne železnice niso podržavljene, ampak jih državne železnice na podlagi aranžmana, sklenjenega med lastniki in udeleženimi državnimi upravami. Uprava naše kraljevine je prevzela z aranžmanom znatne finančne obveze, ki so se ugotovile na podlagi povprečnih kosmatih prejemkov železnice. Naravno je, da mora iskati kritja za te obveze v prvi vrsti v dohodkih prog bivše južne železnice. — Ker bi spojitev prog južne železnice v enotno tarifno omrežje s progami državnih železnic povzročilo znaten padec dohodkov, bi bila izpolnitev prevzetih obveznosti bistveno otežkočena. Zato železniška uprava za sedaj ne more upoštevati ponovno izraženih želj interesentov, dokler ne najde izhoda, kako bi se mogel kriti s tem povzročeni manjši dohodek železnic. V ta namen se splošnih tarifov ne more povečati, ker bi bili s poviškom obremenjeni vsi kraji naše kraljevine, torej tudi oni, ki bi ne imeli nobene koristi, ako se odpravi lomljena tarifa. Ti razlogi so bili merodajni tudi za železniško upravo tudi pri dovoljenju ugodnosti za tranzitni promet preko teh prog po jadranski tarifi, ker se je s tem zasigural gotov dohodek, katerega ne bi dobila, ako bi odrekla zaprošeno dovoljenje.

g **Monopol na petrolej se ukine?** Iz Belgrada poročajo, da namerava finančno ministrstvo uvesti svobodno trgovino s petrolejem. Že njegov prednik v minitrtvu je to nameraval, vendar pa ni imel za to časa.

g **Linearni povišek na direktne davke.** Nekateri davčni uradi so bili naziranja, da se pobira invalidski davek tudi od linearnega poviška. Ker to naziranje v zakonu ni utemeljeno, je finančna delegacija v Ljubljani na iniciativo Trgovske in obrtniške zbornice naročila davčnim oblastvom in uradom, da naj pri izračunanju invalidskega davka izločijo iz odmerne podlage izvanredni državni pribitek.

g **Izplačevanje kuponov in izžrebanih obveznic bivših deželnih dolgov.** Na mnoge prošnje, da se čimpreje uredi vprašanje plačevanja teh dolgov, je generalno ravnateljstvo državnih dolgov z razpisom z dne 20. oktobra 1924, št. 18.431, pojasnilo, da bo storilo vse, kar je v njegovi moči, da se vprašanje teh dolgov čimpreje uredi. Čim bo to vprašanje urejeno, bo objavila poziv vsem imetnikom kuponov in izžrebanih obveznic, naj se zglase zaradi plačila. Dotlej pa naj se nikar več ne obračajo na njo za pojasnila.

g **Trgovska pogodba z Avstrijo.** Pogajanja za sklenitev trgovske pogodbe z Avstrijo povoljno napredujejo. Sedaj že razpravljajo o carinskih postavkah. Naša država bo ščitila domačo industrijo, Avstrija pa bo zaščitila one produkte, ki jih sama dovolj proizvaja. Pričakujeo, da bodo pogajanja končana v roku 10 do 15 dni.

g **Naši gospodarski odnošaji s Češkoslovaško.** Iz Zagreba poročajo, da nameravajo ustanoviti jugoslovansko-češkoslovaške trgovske zbornice, o čemer bo razpravljal gospodarski kongres v Sarajevu.

g **Avstrijsko-češkoslovaška trgovska pogodba.** Z Dunaja javljajo, da je bila predvčerajšnjim podpisana trgovska pogodba med Češkoslovaško in Avstrijo.

g **Konkurzi v Italiji.** V teku meseca septembra t. l. je bilo prijavljenih v Italiji 533 konkurzov, v avgustu t. l. 565, v juliju t. l. 642, v juniju t. l. 656, v maju t. l. 722. Iz teh podatkov je razvidno, da se položaj v zadnjih mesecih sicer izboljšuje, vendar pa je slabši kakor lani. V prvih 9 mesecih t. l. je znašalo število konkurzov 5510 napram 3996 v istem razdobju lanskega leta in napram 2469 v prvih 9 mesecih t. l. V mesecu septembru t. l. odpada na severno Italijo 40% vseh konkurzov, na srednjo Italijo 30%, ostanek pa na južno Italijo, otoke ter na novo pridobljene pokrajine.

Borze.

28. nov. 1924.

DENAR.

Zagreb. Italia 2.9680—2.9980 (297.50—300.50), London 317.80—320.80 (318.10—321.10), Newyork 68.20—69.20 (68.20—69.20), Pariz 367.50—381.50 (364—369), Praga 206.40—208.40 (205.60—208.60), Dunaj 0.0962—0.097150 (0.0962—0.0982), Zürich 1327.50—1337.50 (1328—1338). — Jako rezervirano; promet je bil slab; blaga dovolj.

Curih. Belgrad 7.50 (7.50), Pešta 0.006950 (0.00695), Berlin 1.23⅜ (1.234), Italija 22.48 (22.48), London 24 (24.01), Newyork 518 (518), Pariz 27.75 (27.50), Praga 15.65 (15.55), Dunaj 0.0073 (0.0073), Bukarešt 2.65 (2.70), Sofija 3.75 (3.80).

Dunaj. Devize: Belgrad 1031, Kodanj 12380, London 328700, Milan 3072, Newyork 70935, Pariz 3800, Varšava 13600. — Valute: dolarji 70460, angleški funt 326900, francoski frank 3755, lira 3040, dinar 1520, češkoslovaška krona 2114.

Praga. Devize: Lira 147.55, Zagreb 49.325, Pariz 182.—, London 157.175, Newyork 33.90.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Ljubljana. 7% investicijsko posojilo 65.50 (blago), 2½% državna renta za vojno škodo 125—135, Celjska posojilnica d. d., Celje 210—211 (zaklj. 210), Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana 220, Merkantilna banka, Kočevje 125 (denar), Prva hrvatska štedionica, Zagreb 900 (denar), Strojne tovarne in livarne, Ljubljana 132—150, Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana 470 (denar), Združene papirnice Vevče 120—120 (zaklj. 120), »Split«, anon. družba za cement Portland, Split 1650—1660, »Nihag«, d. d. za ind. i trg. drvom, Zagreb 64 (blago), 4½% kom. zadolžnice Kranjske deželne banke 90 (blago).

Zagreb. Hrvatska Eskomptna banka, Zagreb 108, Hrv. slav. zem. hipot. banka, Zagreb 57, Jugoslavenska banka, Zagreb 102—102.50, Ljubljanska Kreditna banka, tu 207.50—220, Prva hrvatska štedionica, Zagreb 875—890, Slavenska banka, Zagreb 85, Dioničko društvo za eksploataciju drva, Zagreb 85, Hrv. slav. d. d. za in. šećera, Osijek 825, Narodna šumska industrija 55, Našica 55, Guttman 765—800, Slavonija 74, Trboveljska premogokopna družba, tu 460—470, Vojna odškodnina 128—133, 7% drž. inv. posojilo 66—66.50.

Dunaj. Živnostenska banka 813.000, Alpine 385.000, Greinitz 157.000, Kranjska industrijska družba 900.000, Trboveljska družba 476.000, Hrvatska eskomptna banka 107.500, Leykam 197.000, Hrvatsko-slav. dež. hip. banka 56.000, Avstrijske tvornice za dušik 215.000, Gutmann 418.000, Mundus 930.000, Slavex 230.000, Slavonija 74.900.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Jesenovi plohi brez grč od 3 m dolž., od 30—110 mm debeline, Ia blago, fco meja 1300; hrastovi plohi, I. in II. vrsta, 2.60 m, 53 mm, fco meja 1 vag. 1250—1260 (zaklj. 1250); orehovi bouls Ia, fco meja 2000—2200; topol, plohi, 40, 50, 60, od 3 m dolžine, III. vrsta, fco meja 1 vag. 550—600 (zaklj. 550); bukova drva, 1 m dolžine, suha, fco meja, za 100 kg 31; bukovo oglje Ia, fco meja 120. — Žito in poljski pridelki: pšenica domača, fco Ljubljana 400; pšenica bačka, par. Ljubljana 450; koruza nova, gar., fco Postojna trans. 250; koruza nova, februar-marec, fco Postojna trans. 255; oves bački, par. Ljubljana 345; laneno seme, fco Ljubljana 700; otrobi srednje debeli, fco gor. postaja 225. — Stročnice, sadje: fižol ribničan, očiščen, b-n, fco Postojna trans. 525; fižol prepeličar, orig., fco Ljubljana 500; fižol prepeličar, očiščen, b-n, fco Postojna trans. 595; fižol mandolon, orig., fco Ljubljana 390; fižol mandolon, očiščen, b-n, fco Postojna trans. 490; fižol rjavi. orig., fco Ljubljana 410.

Novi Sad. Pšenica 385—390, srbska koruza 185; položaj neizpremenjen.

Turistika in sport.

Zimskošportna propagandna številka belgrajskega »Sporta«. 1. decembra izide belgrajski »Sport« kot propagandna številka za zimske športe ter prinaša okoli 30 najboljših posnetkov naših amaterjev prof. Ravnika, dr. Tominška, Tavčarja in Kunaverja. Številka bo izdana na boljšem papirju s skrbnim tiskom v srbohrvaščini in francoščini. Naše čitatelje opozarjamo na ta list, posebno še na to številko, ki se dobi v Ljubljani po trafikah. Redakciji je stavil Jugoslovanski zimskošportni savez potrebno gradivo na razpolago.

Meteorologično poročilo.

Ljubljana 306 m n. m. viš.

Normalna barometerska višina 736 mm.

Čas opazovanja	Barometer v mm	Termometer v C	Psihrom. diferenca v C	Nebo, vetrovi	Padavine v mm
27./11. 21 h	737·1	2·8	0·5	jasno s. v.	0·0
28./11. 7 h	737·3	2·7	0·7	obl. j. z.	
28./11. 14 h	736·9	6·9	0·7	obl. j. z.	

MALI OGLASI

Vsaka drobna **vrstica Din 1·50** ali vsaka **beseda 50 par.** Najmanjši **5 Din.** Oglasi nad devet vrstic se računajo više. Za odgovor znamko!

Nove božič. pesmi

za solo, mešan zbor in orgle

P. Hugolin Sattner.

Dobe se pri skladatelju v Ljubljani za 20 Din franko.

ORLOVSKI KROJ

(surka in hlače), še malo nošen in dobro ohranjen, srednjevelik (165 cm), se proda za 500 Din. — Ponudbe na upravo lista pod »Kroj 7460«.

Lokal v katerem je že bila stara trgovina, v lepem trgu, se odda v najem kakemu samcu pod ugodnimi pogoji. - Naslov v upravi lista pod štev. 7444.

Lokal

se odda v najem za več let na Gorenjskem. - Proda se oprava s celim inventarjem vred osebi, ki prevzame lokal, 2 sobi, kuhinjo in klet. — Ponudbe na upravo lista pod: »TAKOJ« štev. 7486.

Proda se

njiva 29.000 m²

med vodovodom in Šiško, tik Knezovih travnikov, dne 7. dec. t. l. na licu mesta.

Hiša

tik predmestja Ljubljane, nova, enodružinska, s takojšnjim prostor. stanovanjem, ugodno naprodaj. - Pojasnila daje F. JERKO, Črnuče, pošta Ježica. 7413

Voz parizar, naprodaj pri Franu DOVČ, Stožice 13 pri Ljubljani. 7495

Sprejmem takoj **GOSPODA** na stanovanje. Naslov pove uprava lista pod štev. 7493.

KONTRABAS se kupi. Ponudbe s popisom na upravo lista pod »Kontrabas«. 7496

Dne 2. decembra t. l. ob 15. uri bo v skladišču na glav. kolodvoru na javni dražbi prodanih 13 zabojev 973 kg

kreme za čevlje

znamka »Pretty«. 7491

Obvestilo.

Podpisani obveščam vsakogar, katerikolisibodi, da nisem za nikogar plačnik brez moje vednosti ali pooblastila.

I. MARCHIOTTI,

trgovec in posestnik, Ljubljana — Sv. Petra cesta 30.

Stanovanje

1—2 sobi in kuhinjo, iščeta zakonca brez otrok; plača do 500 Din. - Naslov pove uprava lista pod štev. 7492.

Išče se **DEKLICA** od 14 do 17 let za popoldan k otrokom. - Poizve se v upravi »Slovenca« pod štev. 7511.

KDO BI MI HOTEL

pisati note? V zameno pa bi učil igrati na citre. — Ivan KIFERLE, Krojaška ulica 8, II. nadstr. (gostilna Maček).

Proda se več lepih

- SPALNIH OPRAV -

iz trdega lesa. - Poizve se v Školji ulici št. 13, dvorišče, pri mizarju. 7437

2 stavb. parceli

lepi, prodam blizu Št. Vida n. Ljubl. po 10.000 Din. Naslov v upravi pod št. 7440.

Prodam novo mizarsko delavnico s hlevom in lopo ter 600 m² zemlje, ob drž. cesti in pri kolodvoru, v bliž. Ljubljane. Pripravno za stanovanje, takoj prosto; cena 60.000 Din. Naslov v upravi pod št. 7439

Prostovoljno se prodajo

trije travniki

2 na Barju pri Rakovi jelši, tretji pa pod Plešivco pri Kršlanovem gradu. Več pove Jos. MRAK, Vič 21. 7418

BLAGAJNIČARKA

s prakso išče mesta. Naslov v upravi lista pod št. 7494.

Inserirajte v „Slovencu"!

P. n.

Šivilje gospodinje

opozarjamo, da so zopet dospeli najboljši šivalni stroji in kolesa

„GRITZNER"

V VSEH OPREMAH

za rodbinsko in obrtno rabo. Istotam vseh vrst čevljarski stroji „Adler" kakor: cilinder, levoročni in krojaški.

Pouk v **vezenju** ter **krpanju perila** in **nogavic** (štopanje) brezplačno **edino** je pri:

Jos. Petelinc, Ljubljana

blizu Prešernovega spomenika ob vodi. Poprosite sprejemalca.

Lep prostor

v sredini mesta (salon) (klavir na razpolago), se za plesne vaje ali seje odda. - Izve se Gosposka ulica 4, I. nadstr., FLUX. 7471

ČREVA

vseh vrst, kakor vsako leto po najugodnejši ceni vedno na zalogi. Ravnotam se kupuje

surovi in stopljeni loj

in se plača po najvišji dnevni ceni. Jos. Bergman, Ljubljana, Poljanska cesta št. 85.

25. leto obstoja tvrdke!

1 ali 2 konja

vzamem čez zimo na delo proti prav dobri oskrbi. — Dopisi na upravo pod šifro »KONJA« št. 7331.

Zastopstva

resnih tvrdk, ki hočejo izvažati svoje izdelke (vseh vrst) v Italijo, prevzame slovensko podjetje v Rimu, ki razpolaga s prvovrstnimi referencami ter lastnim skladiščem za les in drugo. - Pošljite ponudbe naravnost na naslov: UNIONE INTERNAZIONALI TRASPORTI, VIA CAGLIARI 44, ROMA. 6379

Perfekt. kuharica

z dobrimi spričevali, ki je voljna pomagati poleg sobarice tudi druga domača dela, se išče proti dobri plači in ob dobrem postopku s 1. decembrom t. l. k mali slovenski družini. - Ponudbe na: Marijana JAKIL, Karlovac - Domobranska ul., Hrvatsko.

Mesta GOSPODINJE ali KUHARICE

iščem. Grem tudi v župnišče. — Vprašati v Ljubljani, Marijanišče, Poljanska cesta.

Bencin - motor

12 P. S., 2 dinamo ali brez dinama, števci 115 volt, novi, se poceni proda v MOZIRJU, elektrarna. 7487

Landauer

zaprta kočija, v dobrem stanju, se poceni proda. - Ponudbe na poštni predal št. 8 v Ptuju. 7385

KDO VZAME

za svojega

9 mesecev starega, zdravega fantka. - Več pove g. ŠULC, Poljanska cesta 12, dvorišče.

Tone Malgaj

pleskar in ličar, sobo in črkoslikar,

Delavnice: Kolodvorska ul. 6, Zg. Šiška 121.

Naročila se sprejemajo Kolodvorska ul. 6.

AMERIŠKA OMARA se kupi. - Ponudbe s ceno upravi lista pod »Ameriška omara«.

Prodam

NOV VOZ z diro, na peresih, oljnate osi, srednje močan, pripraven posebno za trgovce. - Mihael RIHTAR, trgovec, Dob pri Domžalah.

BUKOV GOZD

NAPRODAJ. Za izsekati ca. 300 sežnjev drv. Lepi plohi tudi za drugo porabni. Eno uro od kolodv. Laško. Lepa cesta. Ponudbe na odvetniško pisarno g. dr. AL. RAKUN, Celje. 7231

Trg. podjetje v Ljubljani potrebuje za takojšnjo nabavo 3000 komadov

božičnih dreves

razne velikosti. - Cenj. ponudbe s ceno na upravo lista pod: »Božično drevo«.

„SLOVENEC" za inserate najbolj priporočljiv!

Gdč.

Roža Sorre

gospodinja graščine Grmače

je dne 27. novembra t. l. ob 23. uri v starosti 71 let, po 50 letnem vestnem službovanju boguvdano preminula in se priporoča znancem v spomin in molitev.

Pogreb drage bo v nedeljo 30. nov. ob 14. uri iz hiše žalosti na pokopališče v Šmartno.

Grmače, dne 28. novembra 1924.

GRAJSKA UPRAVA.

NAZNANILO!

P. n. občinstvu naznanjam, da otvorim v nedeljo, dne 30. novembra v lastnem paviljonu, na vogalu Aleksandrove ceste in Bethovnove ulice na novo opremljen in moderno urejen

cvetlični salon.

P. n. občinstvo zasiguram, da bom isto postregel v popolno zadovoljstvo ter se priporočam za izdelovanje šopkov in vencev ter sploh vseh v to stroko spadajočih aranžmajev po najnovejši obliki. V zalogi imam vedno sveže cvetje, žalne in za razne prireditve primerne trakove.

Cene zmerne! Postrežba točna!

Za cenjena naročila se priporoča

VIKTOR KORSIKA.

Okrajni zastop ormoški kupi večje število

poljskih tračnic

(že rabljenih) do izmere 1 km ter 2—3 VAGONČKE (hunte). Tozadevne ponudbe z navedbo cene naj se vložé na zgoraj označeni naslov.

OKRAJNI ZASTOP V ORMOŽU.

NAJSOLIDNEJŠA in PRIPOROČLJIVA

manufakturna trgovina

z največjo izbiro SUKNA, HLAČEVINE, TISKOVIN, PLATNA za vse vrste perila in vsakovrstnega modnega blaga je znana tvrdka

FELIX SKRABL — MARIBOR

GOSPOSKA ULICA 11.

Agitirajte za naše časopise!

„LIPA"

zadruga mizarjev z om. zav. **Št. Vid n. Ljubljano**

PRIPOROČA SVOJO BOGATO

- - zalogo pohištva. - -

Cene konkurenčne. 7048 Cene konkurenčne.

Lesni trgovec

obrtno-sodno protokolirana firma v Zagrebu, z dobrimi zvezami v tu- in inozemstvu, išče ZASTOPSTVO solventne solidne žage. - Cenj. ponudbe pod »Zagreb« na Aloma Company, Ljublj.

Osrednja vinarska zadruga za Jugoslavijo r. z. z o. z. v Ljubljani v staroznani Juvančičevi kleti, Celovška cesta št. 77 (Sp. Šiška) priporoča svoja

prvovrstna vina.

— Sprejme tudi provizijskega potnika. — Ponudbe je nasloviti na zadrugo: Kongresni trg št. 2.

Najboljša reklama so inserati v „Slovencu"

Jutranja zvezda.

Napisal H. Rider Haggard. Iz angleščine prevel Peter M. Černigoj.

(Dalje.) 34

»Pripomniti pa moram tudi,« je nadaljeval Abi, ki se ni dal motiti, »da mnogo ponujam. Tudi jaz sem kraljevske krvi, vajino veličanstvo, in vladam tukaj na severu, kjer se pojavlja neko nezadovoljstvo, zlasti med mogočnimi beduinskimi rodovi v puščavi, ki stražijo mejo države. Če se ta zveza izvrši in če jaz nekoč zasedem kot sovladar Egipta dvojni prestol, mi bodo vdani in sever in jug bosta tesneje združena ,nego sta bila kdaj poprej. Če se pa ta zveza ne izvrši — —« tedaj se je Kaku, kakor da hoče prepoditi muho z obraza, zadel z roko Abijeve obleke in njegov gospodar je na to znamenje utihnil.

»Nadaljuj, prosim, stric moj,« je rekla Tua. »Če se ne izvrši, kaj potem?«

»Potem utegnejo nastati težave, kraljica. Ne, pusti me, čarovnik, resnico hočem govoriti, naj se zgodi karkoli. Faraon, mnogo let si vladal; da, štiridesetkrat je Nil preplavil svoje obrežje, odkar sva pokopala svojega božanskega očeta. Vsa ta leta se ti je rodil en sam otrok in šele potem, ko sem jaz prišel v Thebe prosit te, da me imenuješ za svojega naslednika. Marsikomu se to, faraon, čudno zdi, marsikdo dvomi, ali sedi ta lepa kraljica, ki se imenuje Amenovo hčer in ki ti je tako malo podobna po telesu in duhu, po pravici na prestolu Egipta. Če jo jaz poročim, bodo ti dvomi prenehali. Če je ne poročim, bo to šepetanje naraslo v mogočen vihar, ki ji bo odnesel krono z glave.«

Vsem, ki so slišali te drzne in izdajavske besede, je od strahu in začudenja zastala sapa in Tua, ki je zardela do ušes, se je sklonila naprej, kakor da hoče odgovoriti. Toda preden je mogla izgovoriti besedo, je faraon planil s stola in obraz mu je bil ves spremenjen od jeze. Vsa njegova potrpežljiva ljubeznivost je bila izginila, bil je tako strog in kraljevski, da je vsem navzočim in Abiju samemu upadel pogum.

»Ali sem zato tako dolgo potrpel s teboj, brat moj?« je zavpil, trgaje si obleko. »Ali sem ti zato pred leti prizanesel v Thebah, ko si z izdajstvom zapravil življenje? Ali sem zato dovolil, da si se vzpel do najvišjih časti in da vladaš tukaj v mojem mestu Memfidi skoraj kakor kralj? Ali ni dovolj, da sem mirno sedel, ko si si ti, star mož, sin barbarske sužnje najinega očeta, razuzdan kraljič, drznil prositi za čisto roko egipčanske kraljice, ti, njen stric, ki bi ji prav tako lahko bil ded? Ali moram tudi poslušati, kako s svojimi umazanimi ustmi sliniš njeno kraljevsko rojstvo in čast njene kraljevske matere, kako posmehljivo pljuješ na Amena, očeta bogov? Amen naj to opravi s teboj, ko stopiš pred vrata večne hiše, toda tukaj na zemlji sem jaz njegov sin in služabnik. Mermes, pokliči mojo stražo in primi tega moža ter ga spravi na varno. V Thebah, kamor odidemo jutri, bo sojen po našem zakonu.

Tedaj je Mermes zapiskal na srebrno piščalko, ki mu je visela okrog vratu, skočil naprej in pograbil princa za roko. Abi je izdrl meč, da ga prebode, navzoči pa so, ko so videli orožje v njegovi roki, udrli proti vratom, da uidejo; pred vsem so bežale faraonove dvorjanke in med njimi njegova strežnica Meritra. Toda preden so mogli priti skozi vrata, so prihiteli stražniki, ki so bili slišali Mermesov žvižg, z dvignjenimi kopji v dvorano ter so jih pognali nazaj. Planili so na Abija, mu izdrli meč iz roke in ga vrgli na tla, ostale pa so segnali v gručo, kakor preplašene ovce.

»Zvežite izdajavca in ga spravite na varno, jutri pa nas bo spremljal v Thebe,« je rekel faraon.

»Kaj naj storimo z njegovimi sinovi in spremstvom, veličanstvo?« je vprašal častnik straže.

»Naj odidejo,« je odgovoril faraon trudno, »ker oni niso grešili proti nam. Naj odidejo in usoda njihovega gospoda naj jim bo v svarilo.«

V zmedi so Meritro slučajno potisnili h Kakuju.

»Čuj,« je zašepetal zvezdoslovec ženski v uho. »Stori, kakor sem ti snoči velel, in vse bo še dobro. Stori tako, ali umri! Ali me slišiš?«

»Slišim te in bom ubogala,« je odgovorila Meritra prav tako tiho.

Nato sta se ločila, zakaj straža je prijela Kakuja za roko in ga porinila iz templja skupaj z Abijevimi sinovi.

Uro pozneje sta Mermes in Asti stala pred faraonom in ga prosila, naj bi odšel iz Memfide še isto noč, češ da mu tako svetuje tudi kraljica in častništvo. Toda faraon je bil utrujen in ni hotel poslušati.

»Tudi jutri bo še dovolj časa, ko se naspim,« je odgovoril. »Ali naj bežim kakor tat iz svojega lastnega mesta? In potovanje tudi ni pripravljeno. Zakaj me silita k temu strahopetnemu dejanju?« je pristavil zlovoljno.

»Dovolj imava vzroka, veličanstvo,« je odgovoril Mermes. »Prepričana sva, da so se zarotili, da te obdržijo tukaj. Danes popoldne bi ne bil mogel oditi, če bi bil poskusil, toda nocoj je Abi v ječi, njegovo ljudstvo je preplašeno, nima poveljnika in bo odprlo vrata. Do jutra pa že dobijo drugega in vrata bodo dvakrat zapahnjena in zastražena.«

»Kaj?« je rekel kralj zaničljivo. »Ali meniš, da sem tudi jaz ujet, ujet v Egiptu, kjer vladam? Ne, prijatelja moja, na faraonovo besedo se bodo vrata odprla. Če se pa ne odpro, bom Memfido razdejal, kamen za kamenom, in razgnal nje prebivavce, da si poiščejo strehe v votlinah pri šakalih. Ali menijo, če sem dober in prijazen, da ne znam potegniti meča, kadar je treba? Ali so pozabili, kako sem pobil upornike v svoji mladosti, kako sem požgal njihova mesta in podjarmil Sirijo, ki jim je pomagala? Jutri odkorakamo in nič prej. Govoril sem.«

Tedaj se je Mermes priklonil in se obrnil, da odide, ker ni bilo dovoljeno odgovarjati na to faraonovo besedo. Toda Asti se je vendar drznila ustavljati.

»O faraon,« je rekla, »ne huduj se na svojo služabnico! Kakor veš, faraon, imam nekaj proroške spretnosti, duhovi umrlih mi včasi šepetajo o stvareh, ki se bodo zgodile. Ravnokar se mi je zdelo, ko sem odšla od kraljice, svoje rojenke, in sem stala trenotek sama v temi, da je stopilo božasko veličanstvo velike gospe kraljevske žene Ahure, ki je bila moja gospa in prijateljica, k meni in mi reklo:

»Pojdi, Asti, k faraonu in mu povej, da velike nevarnosti grozijo njemu in naši kraljevski hčeri. Reci mu: Beži iz Memfide, če ne, bo to tvoja smrt in Amenovo zvezdo bo zakril oblak sramote. Reci mu, naj se varuje ženske, ki stoji ob njegovem prestolu tistega hudobnega čarovnika, s katerim je sklenila zvezo preteklo noč.«

Tedaj je faraon pogledal Asto in je rekel:

»O sanjavka sanj, razlagaj svoje lastne sanje! Kdo je ženska ob mojem prestolu, ki bi se je moral varovati, in kdo je čarovnik, s katerim je sklenila zvezo?«

KLAVIRJE

in HARMONIJE na obroke: Bösendorfer, Förster, Steinway etc. Vse instrumente za bleh- in štrajh-godbo, strune in žice vseh vrst na debelo in drobno. ALFONZ BREZNIK, Ljubljana, Mestni trg 3 (pri magistratu). Najsposob. tvrdka Jugoslavije.

Srečke

1/1 1/2 1/4

80'— 40'— 20'—

državne klasne loterije.

Žrebanje 12. in 13. januarja

Dobitki preko 39,000.000 Din

v gotovem novcu brez odbitka v največji izbiri pri glavni kolekturi

bančnega kom. društva

A. Rein i drug

Zagreb.

Miklavževa darila

za deco in odrasle priporoča

M. Tičar, Ljubljana

Šelenburgova ul. štev. 1 in Sv. Petra cesta štev. 26

Vabilo na IZREDNI OBČNI ZBOR

HRANILNICE in POSOJILNICE v LESKOVICI

REG. ZADR. Z NEOM. ZAV.

ki se bo vršil dne 14. DECEMBRA 1924 ob pol 3 pop. v Leskovici št. 1 in bo sklepal ob vsaki udeležbi s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo načelstva; 2. potrjenje računskega zaključka za leta 1918 do incl. 1923; 3. volitev načelstva; 4. volitev nadzorstva; 5. sprememba pravil; 6. poročilo o izvršeni reviziji; 7. slučajnosti.

ODBOR.

Šumarski inžinir

z državnim izpitom za

samostalno vodstvo veleposestev se išče za graščino »Boštanj ob Savi« (Slovenija),

ki ima skoro samo gozdove. — Reflektanti, ki so vodili že samostalno enako gospodarstvo, naj stavijo ponudbe s curiculom vitae na: **And. Jakil, Karlovac.**

„POSAVINA" umetni mlin, SISAK

notira svojo prvorazredno banatsko moko po sledečih cenah brez obveze:

0g	0	2	6	7	posije
6.10	6.05	5.50	4.60	3.50	2.—

po 100 kg, uključivo vreče — kolodvor Sisak.

Nova advokatska kancelarija.

Gg. Ljub. Radovanović, sekretar Državnog Saveta u ostavci, Vladimir Sv. Simić, b. sudija, advokat, i Djordje J. Terzić, b. sekretar Državnog Saveta,

otvorili su u Beogradu zajedničku

ADVOKATSKU KANCELARIJU

u Karadžičevoj ulici broj 8. — Tel. broj 38—59.

Kancelarija se preporučuje naročito za sporove kod upravnih sudova i Državnog Saveta. 7379

OB 25-LETNICI!

»PRI SOLNCU«

za vodo — K. Widmayer

Priporočam kot najprimern. darila za Miklavža in Božič: Vse vrste perila, volneno pleteno blago, manufakt. blago, venčke za neveste, opravo za novorojenčke. — Abtahe (peče: edina zaloga), kravate, nogavice itd. Pri večjem odjemu prim. popust

Prvovrsten **laneni firnež** in Najfinejše **laneno olje**

Izdeluje

tovarna ZABRET & Komp., Britof pri Kranju.

Najstarejša tovarna te vrste v Jugoslaviji.

Telefon interurban: KRANJ 29. Na zahtevo se pošljejo vzorci.

V nedeljo 20. novembra ob 14. uri se bo prodajal v šmartnem ob Savi

INVENTAR za zeljarno

med drugim KADI, SODI ter dobro ohranjena mostna TEHTNICA. — Obenem se proda večja množina stavbenega KAMNA. 7448

Našim rodbinam

priporočamo našo pravo domačo KOLINSKO cikorijo.

Izvrsten pridatek za kavo.

NAZNANILO IN PRIPOROČILO.

Slavnemu p. n. občinstvu vljudno naznanjam, da kljub svoji bolezni, katera me pa ne ovira v moji obrti,

izvršujem še nadalje krojaško obrt

ter izgotavljam vsa naročila točno po najnovejši angleški modi. Za cenj. naročila se priporočam velespoštovanjem

ANT. REISNER — KROJAŠKI ATELJE, LJUBLJANA, RESLJEVA CESTA 7.

Kupujemo

rabljene vreče za moko

in ostale vreče po najvišji dnevni ceni. — Ponudbe na: AVRAM ŠIF, veletrgovina vreč, plaht in preje, **tovarna vreč in plaht, Novi sad.** Blago se prevzema v Jugoslaviji: **Centrala Novi sad,** Beograd, Zagreb, Dubrovnik, Sarajevo, Sušak, Split, Ljubljana. — V inozemstvu: Reka, Trst, Budimpešta, Dunaj, — Passau, Hamburg. —

Pozor! Pohištvo Pozor!

PO ZNIŽANI CENI se prodaja: moderne spalnice, jedilnice, kuhinje, pisalne mize amerikanskega sistema in drugo pohištvo. Sprejemajo se naročila. — ANDREJ KREGAR, strojno mizarstvo, Vižmarje — št. Vid nad Ljubljano. — Zaloga nasproti postaje Vižmarje. 2850

VINO prvovrstno, letnikov 1921, 1923 in 1924 — iz haložkih in ljutomerskih vinogradov — nudi tvrdka V. BAEBLER in drug, posestnika vinogradov v PTUJU. 7386

V neposredni bližini mesta Ptuja, 10 minut od središča je naprodaj DVA ORALA VELIKO, SOLNČNO, PRAV RODOVITNO IN OB VODI LEŽEČE

zemljišče s hišo

jako pripravno za STAVBENI PROSTOR ali večjo VRTNARIJO; elektrika iz Fale na razpolago. — Resni interesenti naj se obrnejo pod šifro »606« na upravo lista.

V boj za srečo!

Večje posestvo s hišama ki jih kaže slika za Din 100·—

dobi lastnik naše srečke, ki ga bo zadel žreb.

Cela srečka Din 100·—.

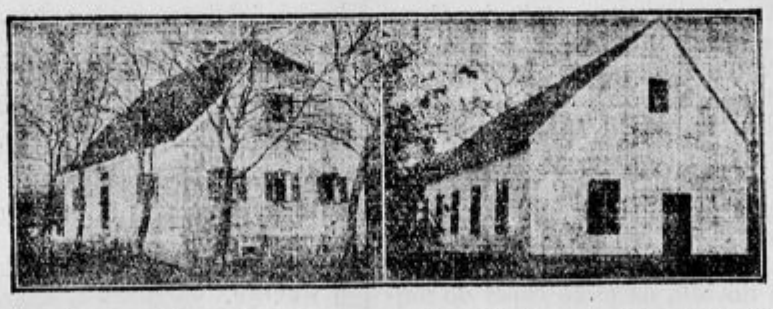

Cetrtinska srečka Din 25·—. — Desetinska srečka Din 10·—.

Pri četrtinskih srečkah igrajo štiri, pri desetinskih deset oseb na jedno številko. — Zadene žreb četrtinsko ali desetinsko srečko, vrši se med štirimi oziroma desetimi posestniki dobitka ponovno žrebanje, ako se isti v teku 14 dni med sabo z dobitkom ne spravijo. Izžrebanih številk 2000. — Dan žrebanja se naznani po časopisih takoj, ko bodo srečke razprodane. — Srečke razpošilja **»Prostovoljno gasilno društvo v Strnišču pri Ptuju«**, proti naprej vpošiljatvi zneska za srečko ter Din 3·— za priporočeno pošiljatev. — Iščejo se povsod prodajalci srečk!

Royal Mail Line

Kr. angleška poštno-parobrodna linija.

General. zastopstvo za kraljevino SHS;

Zagreb

Trg I. štev. 17.

Redni potniški promet

Hamburg—Cherbourg—Southampton v **Novi Jork in Kanado**

Cherbourg—Liverpool—Southampton v **Južno Ameriko**

Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, San Paolo.

Odprava potnikov 1, 2, 3. razreda. — Kabine 3. raz. z 2 in 4 posteljami Udobnost — Sigurnost — Brzina

Podzastopstva:

Beograd, Karagjergjeva ulica 91. — **Ljubljana,** Kolodvorska 26. — **Vel. Bečkerek,** Kralja Aleksandra 4.

Brzojavni naslov za vsa gornja podzastopstva „ROYMAILPAC".

Za Bosno, Hercegovino, Dalmacijo in Črno goro: **Srpska Prometna banka v Sarajevu in Gružu.**

Dopisovanje v vseh jezikih.

Naslov za brzojavke: Prometna banka.

Najboljše manufakturno blago

se dobi pri tvrdki

I. N. Šoštarič

Maribor, Aleksandrova cesta št. 13.

Telefon št. 222.

Trgovina z modnim, manufakturnim, suknenim in platnenim blagom, perilom, konfekcijo in pleteninami.

Na debelo in drobno.

Zadružna Gospodarska banka d. d.

Ljubljana, Miklošičeva cesta štev. 10

(v lastni palači vis à vis hotela „Union"). Telefon št. 57 in 470.

Račun poštno-čekovnega urada za Slovenijo štev. 11.945, v Zagrebu štev. 39.080.

Podružnice: CELJE, DJAKOVO, MARIBOR, NOVI SAD, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, SIBENIK.

Ekspozitura: BLED.

Kapital in rezerve skupno nad Din 15,000.000·—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščeni prodajalec srečk Drž. razr. loterije.

Izdaja konzorcij »Slovenca«. Odgovorni urednik: Franc Kremžar v Ljubljani. Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.